Ազգ
Azg

Նոյեմբեր 4
Հինգշաբթի
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիվ 212 (463)
գինը՝ 25 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Հայաստանում թխվող հացի որակը բա՞րձր է

Դրական պատասխան է տվել Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին տված հարցին պարենի եւ հացամթերումների նախարարության որակի պետական տեսչության պետ Բարկեն Օլխինյանը: Նրա ասելով, այժմ հանրապետության հացի գործարաններում օգտագործվում է ֆրանսիական հացահատիկ, որի որակը, ի տարբերություն այլ երկրների հացահատիկի, բավական բարձր է:

Պրն. Օլխինյանի հայտնած տվյալների համաձայն, ֆրանսիական հացահատիկի սոսնձայնությունը կազմում է 20 տոկոս, որը տեխնոլոգիական աշխատանքների օգնությամբ հասցվում է 25-26 տոկոսի (բարձրորակ հաց ստանալու համար պետք է 23 տոկոսից բարձր):

«Ազգ»

Վրաստան-Հայաստան երկաթգիծը փակ է

Նոյեմբերի 2-ի ժամը 13-ից Հայաստանի երկաթգիծը նորից հայտնվել է մեկուսացման մեջ: Հայաստանի երկաթգծի վարչության գլխավոր դիսպետչեր Վլադիմիր Միկոյանն իր գործընկերների կողմից պաշտոնապես զգուշացվել է որեւէ գնացք բաց չթողնել, եւ Սադախլու հասած գնացքը (20 վագոն հացահատիկ, 8 վագոն ալյուր) Հայաստան հասցնելու համար նախատեսված էլեկտրաքարշը Երեւանի կայարանից դուրս չի եկել: Նոյեմբերի 2-ին կայարանն ընդունել է Բաքվից ժամանած ընդամենը 1 գնացք (28 վագոն հացահատիկ): Վրաստանում այժմ հրաժարվում են դեպի Հայաստան որեւէ գնացք բաց թողնելուց: Այժմ Վրաստան-Հայաստան ճանապարհին գտնվում է 4 գնացք. Խաշուրիում կանգնած գնացքը փոխադրում է 28 վագոն մազութ, Թբիլիսիում կանգնած 2 գնացքը՝ 2 վագոն բենզին եւ 21 վագոն դիզվառելանյութ (ճանապարհին 1 վագոն բենզինը եւ 1 վագոն դիզվառելանյութը ապօրինաբար բեռնաթափվել է) եւ 28 վագոն հացահատիկ: Տրամաբանորեն, Բաքվից այժմ ոչ մի գնացք դեպի Հայաստան դուրս չի գալիս:

Ռ. Խ.

Սերժ Ջիլավյանը մեղադրում է Տեր-Պետրոսյանին

Մոսկվայում վերջերս ստեղծված Միջազգային հայկական համաժողովի ղեկավար Սերժ Ջիլավյանը Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին մեղադրել է սեփական ժողովրդի ճակատագրի նկատմամբ բացարձակ անտարբերության մեջ: Երեկ «Վրեմյա» թերթում տպագրված բաց նամակում նշելով, որ «100 հազարավոր հայեր այս ձմեռը կանցկացնեն անմարդկային պայմաններում, եւ շատերը ցրտից եւ սովից փրկվելով կլքեն Հայաստանը», Սերժ Ջիլավյանը եզրափակում է. «Հայ ժողովուրդը երբեք Ձեզ չի ների անտարբերությունը, որը Դուք տածում եք նրա նկատմամբ»:

Սնարֆ

Վեցյակի սահմանադրությունը պատրաստ մեկ ամսից

Սահմանադրական իրավունքի միության նախագահության անդամ, Սահմանադրական խորհրդի (ՍԽ) անդամ, ՍԽ-ի աշխատանքային խմբի պատասխանատու քարտուղար Արմեն Միմոնյանը հայտնեց, որ ներկայումս ամփոփվում են քաղաքացիական համաձայնության սահմանադրության վերաբերյալ բոլոր առաջարկությունները ու դիտողությունները: Միմոնյանի խոսքերով, սահմանադրության տարբերակը պատրաստ կլինի առավելագույնը մեկ ամսից: Այնուհետեւ ՀՀ Գերագույն խորհրդում կքննարկվի սահմանադրության ընդունման կարգի մասին հարցը: «Վեց կուսակցությունների նպատակը Սահմանադիր ժողովի գաղափարն անցկացնելն է: Ամեն դեպքում ժողովրդի ձայնն է վճռորոշ լինելու: Համոզված ենք, որ ժողովրդի ակտիվ մասը կցուցաբերի քաղաքական բարձր գիտակցություն», ասաց Ա. Միմոնյանը:

ՆՏ

Ո՞ՒՄ ԴԵՄ Է ՈՒՂՂՎԱԾ ՆԱԽԻՋԵՎԱՆԻ ՆԵՐՔԻՆ ԽՌՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այն, որ Ադրբեջանի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը խոնարհաբար տեղը զիջեց այժմյան նախագահ Հեյդար Ալիեւին, քաղաքական դիտորդներն ի սկզբանե նշմարեցին, թե Էլչիբեյի հեռացումն ամենեւին չի նշանակում քաղաքական պայքարի դադարեցում: Ավելին, թե նախագահական ընտրությունների նախօրեին բարձրացված հակաալիեւյան հիստերիան, թե ժամանակ առ ժամանակ Նախիջեւանյան փոքրիկ գյուղից արվող հայտարարությունները Ադրբեջանի իշխող վարչակազմին հիշեցնում էին «վիրավորված» նախկին նախագահի մասին:

Նախիջեւանում ներքաղաքական կյանքի նորմալ լարվածության զարգացումը երկար սպասեցնել չտվեց: Էլչիբեյը, որի կողմնակիցների դիրքերը դեռեւս ուժեղ են իր հայրենի հողի վրա, կարողացավ կրկին օգտագործել ադրբեջանական բանակի անհաջողությունները եւ անհաջող փորձեր անել վերականգնելու կորցրած իշխանությունը: Հոկտեմբերի 29-ից Նախիջեւանի մայրաքաղաքում սկսված հանրահավաքները հետապնդում էին բերեւս այդ նպատակը: Ադրբեջանի Ժողճակատի տվյալներով, այդ հանրահավաքներին մասնակցել են Էլչիբեյի տասնյակ հազարավոր կողմնակիցներ, ելույթներ են ունեցել Ժողճակատի գործադիր կոմիտեի անդամ Իբրահիմ Իբրահիմլին, ազգային անվտանգության վարչության նախկին պատասխանատու աշխատակից, ժողպատգամավոր Ը. Զաֆարովը, որոնք հիմնականում շեշտել են վերջին շաբաթվա պարտության պատճառները:

Որքանո՞վ է լուրջ այս ընդվզումը:

Իհարկե, ակնհայտ է, որ այն կրկին հրահրված է դրսից հարեւան կամ օտար որեւէ երրորդ ուժի կողմից: Եւ Ժողճակատ-Նախիջեւանի ներքին գործեր ընդհարումները բերեւս այդ սադրանքն իրագործելու առաջին փորձերն են: Անշուշտ, քաղաքացիական պատերազմը միշտ էլ կարող է հետապնդել Ադրբեջանին, ապակայունացնելով ներքաղաքական կյանքը: Սակայն, երբ Վրաստանի դեպքում Հայաստանը մինչեւ օրս ճաշակում է ներքաղաքական պայքարի ու ազգամիջյան կռիվների պտուղները, ապա Ադրբեջանի օրինակում ապակայունացումը Հայաստանի համար կունենա ընդամենը խաղաղասիրական նշանակություն: Եվ, ինչպես միշտ, չեն բացառվում հայ-նախիջեւանյան սահմանային հրադադարի խախտումները՝ անկառավարելի էլչիբեյական կամ ալիեւյան ջոկատների կողմից: Հայաստանը առավել, քան այլ հանրապետություն, պետք է որ լրջորեն մտահոգվեր հարեւան հանրապետությունում կատարվող իրադարձություններով: Բայց Հայաստանի նախագահի խոսնակ Արամ Աբրահամյանի կարծիքով, Նախիջեւանում տեղի ունեցող իրադարձությունները Ադրբեջանի ներքին գործն են: Նրա ասելով, ինչպես բոլոր երկրներում, այնպես էլ Ադրբեջանում ժողովուրդն իրենն է ասում, թե որ գործիչը եւ քաղաքական հոսանքը պետք է ղեկավար դեր ստանձնի:

«Հուսով եմ, որ Նախիջեւանում քաղաքական լարվածությունը չի անդրադառնա հարեւան երկրների, մասնավորապես, Հայաստանի հետ հարաբերությունների վրա եւ չի սրի շրջանում առանց այդ էլ բարդ իրավիճակը», ասաց նա:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Հայաստանի գազը կրկին յուրացվում է

Ինչպես հայտնի դարձավ Հայաստանի կառավարության մոտ աղբյուրներից, կրկին Վրաստանը յուրացնում է Թուրքմենստանից ուղարկվող գազի յափշտակությունները: Այդ պատճառով էլ վերջին օրերին հանրապետությունում խիստ սրվել է բնակչության էներգամատակարարման խնդիրը:

«Ազգ»

Հրետակոծվել են Ասկերանի, Մարտակերտի եւ Ֆիզուլու դիրքերը

Երեկ եւ նախորդ գիշեր Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում իրադրությունը համեմատաբար հանգիստ է եղել: Ռազմաճակատի առանձին հատվածներում արձանագրվել են միայն հայկական պաշտպանական դիրքերի կարճատեւ հրետակոծություններ: Ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ, ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբի տվյալներով, նոյեմբերի 2-ի երեկոյան եւ լույս 3-ի գիշերը Ադրբեջանի Բեյլագանի շրջանի տարածքից հրետակոծվել են Ֆիզուլու շրջանի հայկական դիրքերը, Աղդամի տարածքից Ասկերանի շրջանի պաշտպանական կառույցները: Տուժածներ չկան: Միաժամանակ Մարտակերտի շրջանի գրավված տարածքներից հրետակոծվել են շրջանի Մատաղիս գյուղի մատույցները: Բոլոր դեպքերում ԼՂՀ պաշտպանության բանակի կազմավորումները ձեռնպահ են մնացել պատասխան գործողություններից:

Ըստ նույն աղբյուրների, ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, ռազմաճակատի արեւելյան եւ հյուսիսարեւելյան ուղղություններով նկատվում են ադրբեջանական բանակի ռազմական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի մեծ կուտակումներ:

Ադրբեջանում պաշտպանության նոր նախարար

Երեկ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը ստորագրել է մի հրամանագիր, որով պաշտպանության նախարար է նշանակել գնդապետ Սադիկովին: Վերջինս նախկինում եղել է Լեռնային Ղարաբաղում ադրբեջանական բանակի հրամանատարը: Ակնհայտ է, որ նոր նշանակումը կապված է ոչ այնքան գնդապետի ռազմական ծառայությունների, որքան Ալիեւի՝ բանակը հավատարիմ մարդու վստահելու անհրաժեշտության հետ:

«Ազգ»

Վերջին դեպքերի հարցը ԵԱՀԽ հանդիպումից հետո

Ռազմական գործողությունների նոր ալիքի հետեւանքով Ադրբեջանը պահանջել է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի նստաշրջանի անհապաղ հրավիրում: Այդպիսի պահանջով ներկայացել են նաեւ Թուրքիան եւ Իրանը: Հայաստանն Անվտանգության խորհրդի նախագահին հայտարարություն է ուղարկել, որում վերջին շաբաթների իրադարձությունների իր մեկնաբանությունն է ներկայացնում: Դրանում Ադրբեջանը մեղադրվում է հրադադարի պայմանավորվածությունը խախտելու մեջ:

Նշելով ադրբեջանական նոր հողերի «Հայաստանի ուժերի կողմից» գրավման փաստը, Ադրբեջանի ԱԳՆ-ն հայտնում է, թե Անվտանգության խորհրդի նախագահը հայտարարել է, որ հարցը կքննարկվի ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի հանդիպումից հետո:

ՆՏ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԱՇԽԱՐՀԻ ՉՈՐՍ ՈՒԺԵՂԱԳՈՒՅՆ ՇԱԽՄԱՏԱՅԻՆ ՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԵՋ

Շախմատային մեկնաբան ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԸ հատուկ «Ազգի» համար հաղորդում է Լյուցեռնից:

Աշխարհի առաջնության վերջին տուրում Հայաստանի շախմատիստները ոչ ոքի՝ 2-2 խաղացին կուբացիների հետ: Անաստասյանը հաղթեց Արենցիբիային, Հակոբյանը եւ Մինասյանը ոչ ոքի խաղացին համապատասխանաբար Նոգեյրասի եւ Ռոդրիգեսի հետ, Լպուտյանը պարտություն կրեց Վերայից:

Մյուս հանդիպումների արդյունքները. ԱՄՆ-Իսլանդիա՝ 2-2, Ռուսաստան-Անգլիա՝ 2-2, Ուզբեկստան-Շվեյցարիա՝ 2-2, Ուկրաինա-Չինաստան՝ 3-1:

Հայաստանի շախմատի հավաքականը կրկին ապացուցեց, որ աշխարհի ուժեղագույն շախմատային տերություններից է, եւ այն մեծ ուշադրությունը, որ մեզանում հատկացվում է շախմատին, տալիս է իր էական արդյունքները:

Առաջնության ամփոփիչ աղյուսակը տես 7-րդ էջում:

Թուրքմենստանը գազը կվաճառի տարադրամով

Այս տարի Թուրքմենստանը ծրագրում է կլիրինգով գազ չվաճառել բոլոր «մատակարարվող երկրներին»: Ըստ Նոյյան տապանի լրատվության, այդ երկրների մեջ է մտնում նաեւ Ադրբեջանը, որ 1000 խմ գազը կգնի 80 դոլլարով: Կլիրինգով այդ ծավալի գազը Ադրբեջանի վրա նստում էր 38 հազար ռուբլի: Եկող տարի Ադրբեջանը ծրագրում է Թուրքմենստանից գնել 3 մլրդ խմ գազ: Հետաքրքիրն այն է, որ գործակալությունը ոչինչ չի նշում Հայաստանի մասին:

Սերբ-խորվաթական գաղտնի բանակցություններ

Դիվանագիտական աղբյուրների համաձայն, ներկայումս սերբ եւ խորվաթ ներկայացուցիչների միջեւ գաղտնի բանակցություններ են տեղի ունենում Նորվեգիայում: Դրանց նպատակն է համաձայնության գալ խորվաթների նախագահ Թուջմանի ներկայացրած խաղաղության նոր առաջարկի շուրջ: Մյուս կողմից, Բոսնիայի իսլամ զորախմբավորումները երեկ առավոտյան սրընթաց արշավ կատարեցին խորվաթների Վարեշ քաղաքի վրա, որի 15 հազար բնակչությունը խուճապահար փախուստի դիմեց:

Ռուսաստանի ռազմական դոկտրինան պաշտպանական

Նախագահ Բորիս Ելցինը վավերացրեց Ռուսաստանի հետխորհրդային ռազմական դոկտրինան, որ հաստատվում է պաշտպանական սկզբունքի վրա, մերժելով թշնամական որեւէ երկրի գոյությունը Ռուսաստանի համար: Փաստաթուղթը շրջադարձային նշանակություն ունի ռուսական նախկին ռազմավարության նկատմամբ:

Քամին վերածարծեց հրդեհները Կալիֆորնիայում

Կատաղի քամիները վերստին բորբոքեցին հրդեհները հարավային Կալիֆորնիայում, որտեղ անցյալ շաբաթ դրանք մեծ ավերներ էին գործել, բազմաթիվ մարդկանց ստիպելով փախուստ տալ իրենց բնակավայրերից: Այս անգամ հրդեհները տարածվեցին դեպի Լոս Անջելեսի հյուսիսարեւմտյան արվարձանները, ընդգրկելով Վուդլենդ Հիլս, Կալաբասաս եւ Մալիբու շրջանները, որտեղ բնակվում են հոլիվուդյան կինոաստղերից շատերը:

Թեդի Կոլեկը չվերընտրվեց

Երուսաղեմի վեցյակի քաղաքապետ Թեդի Կոլեկը չկարողացավ վերընտրվել, իր տեղը զիջելով Լիկուդ խմբավորման անդամ Եհուդ Օլմերտին: 82-ամյա նախկին քաղաքապետը կողմնակից էր Երուսաղեմում պաղեստինցիների հետ փոխզիջումային ղեկավարման գաղափարին, մինչդեռ 48-ամյա նրա մրցակիցը կատաղի հակառակորդ է նման համակեցությանը:

Հայիթին եւ Սոմալին «ձախողված պետություններ»

ԱՄՆ պետքարտուղար Ուորըն Քրիստոֆերը Հայիթին ու Սոմալին բնութագրեց որպես «ձախողված պետություններ» եւ հարցադրման ենթարկեց դրանց համար միջոցներ տրամադրելու ամերիկյան քաղաքականության շարունակման նպատակահարմարությունը: Պետքարտուղարն առարկեց նաեւ եվրոպական երկրների այն քննադատությունը, թե Մ. Նահանգների արտաքին քաղաքականությունն անհետեւողական է: ■

digitised by A.R.A.R.@

Կյանք

Ստեփանակերտում գների աննախադեպ աճ

Նոյեմբերի 1-ից ԼՂՀ մայրաքաղաքում առաջին անհրաժեշտության ապրանքների գները աճում են սրընթաց տեմպերով: Նոյեմբերի 3-ի դրությամբ արձանագրվել է գների հետեւյալ ցուցանակը. միս. խոզի՝ 1 կգ-ը 2600, ոչխարի՝ 1500-2000, տավարի՝ 1500-1600, կարագ՝ 1 կգ-ը 12-13 հազար, պանիր՝ 1 կգ-ը 3-3,5 հազար, 50 կգ ալյուր՝ 20 հազար, շաքարավազ՝ 2500, կարտոֆիլ՝ 500-600, լոլիկ՝ 600-700, գազար՝ 700-800, յոր լոբի՝ 2500, սոխ՝ 600-700, սխտոր՝ 800-1000, 50 գ կանաչի՝ 100-150, մեղր՝ 1 կգ-ը 10-12 հազար, 3 լ դոշաբ՝ 15-20 հազար, ընկույզ՝ 2000, 1 ձու՝ 200, 1 շիշ կոնյակ-օղի՝ 1000, 1 շիշ շամպայն՝ 4000, հայկական ծխախոտ՝ ֆիլտրովը 700-800, «Մարլբորո», «Քեմըլ»՝ 2500-3000 ռուբլի: Միջին աշխատավարձը Ստեփանակերտում կազմում է 12-13 հազար ռուբլի, գործազրկության նպաստը՝ 2100-4200 ռուբլի:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Հայաստանում արդեն գործում են արժութային փոխանակման կետեր

Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի բաժնից հայտնեցին, որ որոշ առեւտրային բանկեր, ինչպես նաեւ ձեռնարկություններ արդեն ունեն արժութային փոխանակման կետեր: Դրանք են. «Արարատ», «Էլիտա», «Պրոմեթեւս», «Արմենիա», «Մեծ», «Պրոգրեսբանկ», «Գամմա», «Տոկոբանկ» (Սայաթ-Նովա 15), «Վերակառուցման եւ զարգացման» (Մաշտոցի 42 ա), «Արմիմպեքս» (Մոսկովյան 31), «Ինվեստբանկ» (Պեղատան 2), «Ակտոն» (Մ. Բաղրամյան 71), «Երեբունի» (Մեւան հյուրանոց), «Գլաձոր» (Կորյունի 9), «Անելիք», «Արաբկիր» («Արմենիա» հյուրանոց, «Արմենիա-2» հյուրանոց), «Արդշինբանկ» (Գործառնական վարչություն, Երեբունու, Գյումրիի, Արմավիրի, Հրազդանի, Կապանի, Նաիրիի, Աշտարակի բաժանմունքներ, «Զվարթնոց» օդանավակայան, Սայաթ-Նովա 11), «Հայագրոբանկ» (Երեբունու, Շենգավիթի, Մեղրու, Էջմիածնի բաժանմունքներ, Մաշտոցի 21), «Հայդեսարբանկ» (Շահումյանի, Խորհրդային, Շենգավիթի, Սպանդարյանի, Երեբունու, Մյասնիկյանի, Արաբկիրի, Վանաձորի, Գյումրիի բաժանմունքներ, Կասյան 10), «Մասիս» (Նալբանդյան 47, Պարոնյան 7, Թումանյան 31), «Արմափաբանկ» («Անի» հյուրանոց, 390):

Արժութային փոխանակման կետեր ունեն նաեւ «ՄԳԱ» փոքր ձեռնարկությունը, «Գոռ եւ Բոր» ՍՊԸՆ, «ԷԿՌ գործարար միություն» ՍՊԸՆ, «ՄԻԳԼ» բաժնետիրական ընկերությունը եւ «Ալֆա» ՍՊԸՆ:

ՆՏ

Շվեդիան օգնում է Հայաստանին

Դաշնակցային Ռուսաստանում Շվեդիայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Էրյան Բերները տեղեկացրել է Հայաստանի իշխանություններին, որ իր երկրի կառավարությունը որոշում է կայացրել Հայաստանին 10 մլն. շվեդական կրոն հատկացնելու վերաբերյալ: Այդ միջոցները կտրվեն հակամարտությունից տուժածներին, փախստականներին, ծննդաբերող կանանց... ընտանիքներին նպաստներին: Այդ մասին հայտնեցին ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից:

Նույն աղբյուրը տեղեկացնում է նաեւ, որ նախակում նշվում է, թե այդ գումարից 6 մլն. կրոնը Հայաստանին կփոխանցվի ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերի գլխավոր կոմիսարի, իսկ մնացածը՝ մանկական ֆոնդի (ՅՈՒՆԻՍԵՖ) միջոցով:

«Ազգ»

Հայաստանի բանկերին թույլատրվում է կանխիկ վարկեր տրամադրել: Նոյեմբերի 3-ից Հայաստանի բանկերին թույլատրվում է հաճախորդներին եւ ձեռնարկություններին կանխիկ վարկեր հատկացնել: Կառավարության հաստատած կարգով կանխիկ վարկերը կտրամադրվեն միայն արժութային գրավ դնելուց հետո: Միաժամանակ հանվում են տոկոսային բոլոր սահմանափակումները: Վարկերը կհատկացվեն ոչ միայն շրջանառության մեջ եղած «հին ռուբլիներով», այլ նաեւ տարադրամով:

Սնարֆ

Ֆինանսներ

Ըստ էության, հայտնագործություն չպետք է համարել այս որոշումը, քանի որ սրանով փորձ է արվում շտկել մի կարեւոր բացթողում իրական մրցակցություն ցույց տալով մասնավոր բանկերին եւ ամենատարբեր կարգավիճակներով հանդես եկող ինվեստիցիոն (դրամախավ) ընկերություններին, ռեսակագն ծրագրերի իրականացմանը մասնակից դարձնել ամենամեծ դրսեւորում ունեցող ինվեստորներից «մեկին»՝ հանրապետության ազգաբնակչությանը:

Տարադրամի «սեւ» շուկան վերացնելուց հետո բացառապես կանխիկով գործառնություններ կատարողների համար փակվեց կանխիկի ձեռքբերման ճանապարհներից մեկը: Փոխարենը առաջարկվեցին փոխանակման կետերը, որոնք հասկանալի պատճառներով «վարկավորող» չեն, եւ ֆոնդային բորսան, որտեղ վարկերի ձեռքբերման աճուրդային (մրցակցային) եղանակը ոչ միշտ է ձեռնտու ձեռնարկչին, ինչպես նաեւ նպատակահարմար, բնեւ մեծ առաջ է խոստանում: Այստեղ էլ միանշություն պիտի լինի մտածելը, թե յուրաքանչյուրը, ում ձեռքին կհայտնվի դոլար կամ նոր ռուսական ռուբլի, կշտապի խուսանավել դրանից, դիմելով փոխանակման կետերի ծառայությանը, այդպիսով նպաստելով դրամաշրջանառության կարգավորմանը: Այսօրվա «փողատերը» իրավամբ դեռեւս առանձնապես հույսեր չկապելով ՀՀ-ում այսօրվա օրինական շրջանառու միջոցի հետ, ձգտում է հնարավորին չափ երկար պահել այն իր մոտ, քանզի դա չունի, ավելի ճիշտ՝ չի կատարում դրամի ֆունկցիաներից մեկը՝ կուտակման ֆունկցիան: Իսկ երբ նման պարագայում առաջարկում են այդ հին ռուբլին շրջանառության մեջ դնել եւ շահ են խոստանում կամ պաշտպանություն արժեզրկումից,

Ադրբեջանը 7 մլրդ դոլարի պայմանագիր է կնքում արեւմտյան նավթային ընկերությունների հետ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը արեւմտյան 8 նավթային ֆիրմաներից բաղկացած կոնսորցիումի հետ մտադիր է ստորագրել Գյունեշլի տեղամասի նավթահետախուզման եւ շահագործման աշխատանքների 7 միլիարդանոց նախագիծը: Պայմանագրի շրջանակներում արեւմտյան կողմը կվճարի 500 մլն դոլարի կանխավճար: Ըստ համաձայնագրի, Ադրբեջանը կստանա եկամուտի 80 տոկոսը, արեւմտյան ֆիրմաները՝ 20:

Ինչպես նոյեմբերի 1-ին հայտնեց Պյոտր ս Օյլգրամ Նյուս հանդեսը, արեւմտյան կողմի ամենամեծ բաժնետերը «Բրիտիշ պետրոլեում»-ն է՝ 36.7 տոկոս, ամենափոքր տոկոսը թուրքական ՏՐԱՕ ընկերությանը՝ 6 տոկոս:

Սնարֆ

ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱԿՏԻՎԱՑՆՈՒՄ Է ԻՐ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Դրամաշրջանառության առողջացմանն ուղղված միջոցառումները համալրում ստացան: Հրապարակվեց ՀՀ դրամաշրջանառության կարգավորման պետական հանձնաժողովի որոշումը ՀՀ բանկերի կողմից կանխիկ ավանդների ընդունման եւ կանխիկ վարկերի տրամադրման մասին, ինչպես նաեւ կանխիկ վարկի տրամադրման կարգը: Հուսանք, որ այսպիսով չի արդարանա մտավախությունը, թե փորձեր են արվում դրամաշրջանառությունը կարգավորել մեկ երկու որոշումով, այսինքն, պիտի սպասել հիմնահարցի լուծմանն ուղղված համալիր մոտեցում:

բնական է, որ ձեռնտու է գնալ նման տարբերակի:

Վերոհիշյալ որոշմամբ պետությունն է մտնում ակտիվ խաղի մեջ. ընդունում է ավանդներ ինչպես շրջանառության մեջ գտնվող միջոցներով, այնպես էլ օտարերկրյա արժույթով, եւ, ինչպես նշվում է որոշման մեջ առանց ավանդների տոկոսադրույքների սահմանափակման: Սա մի կողմից, մյուս կողմից բանկերին թույլատրվում է ներգրաված կանխիկ ավանդների գումարի սահմաններում (պահպանելով ռեզերվային նորմատիվները) կանխիկ վարկեր տրամադրել հաճախորդներին ու անհատ ձեռնարկատերերին: Ընդ որում, բանկերը վարկավորում կատարելով իրենց հավաքագրած կանխիկ ավանդների 80 տոկոսի չափով (մնացյալ կեսը՝ առնվազն 20 տոկոսը մնում է պետական ծրագրերի համար), դրանք են տրամադրում միայն արժեքների գրավադրմամբ՝ գրավ դրված արժեքները պետք է գնահատվեն իրենց շուկայական արժեքի ոչ ավելի 50 եւ 70 տոկոսի չափով: Ասել կուզի՝ երաշխավորված ենք նույն սխալները կրկնելուց, ինչպիսիք որ եղան կոոպերատիվ շարժման արեւածագին, երբ այսուայնկերպ շռայլորեն բաշխվեցին վարկեր ինչ-ինչ կեղծիքների ու փաստաթղթերի հիման վրա, հետո սկսեցին փնտրել կեղծ հասցեներ ու գոյություն չունեցող կազմակերպություններ նման ճարպիկ «ձեռներեցներին»:

Եւ այստեղ էլ պետք է նշել, մյուս շրջահայաց քայլը այն է, որ կանխիկով տրամադրված վարկերի ժամկետները չեն կարող գերազանցել 6 ամիսը: Ըստ երեւույթին, այս ժամկետն է սահմանվել որպես ամենահարմարը, որի ընթացքում կարելի է գործառնություններ իրականացնել, միեւնույն ժամանակ հնարավորներ չթողնելով վարկ վերցնողների համար արժեզրկման կամ ներքին կարգավորման (վաճառքի ...) վրա «խաղալու», «անմահու» բիզնեսով զբաղվելու համար:

Այս ամենը շատ լավ է: Սակայն դարձյալ մի մտավախություն. ի՞նչ արդյունավետությամբ կգործեն կանխիկ գրանով ավանդներ ընդունողներն ու վարկեր տրամադրողները, նրանց աշխատանքը վերահսկողները: Չէ՞ որ դեռ չեն մոռացվել այն ժամանակները, երբ վարկ ստանալու համար պարտադիր «բանկիրին» էին թողնում որոշակի տոկոսներ, ինչպես ասում են՝ «գլխանց»: Կա՞ն երաշխիքներ, որ պատմությունը չի կրկնվի:

ՄԱՐԳԱՐ ՄԵՆԵՅԱՆ
Մեկնաբան

Դեպք

Վթար Նոր Գեղիի մոտ

Ականատեսների վկայությամբ, նոյեմբերի 2-ին վթարի է ենթարկվել Նաիրիի շրջանի Նոր Գեղի գյուղի մոտով անցնող ջրանցքը: Վթարի հետեւանքով հեղեղվել են բնակելի տներ, խոչընդոտվել է ոչ հեռու անցնող մայրուղու երթեւեկությունը: Փորձելով պարզել վթարի հետեւանքները, Նույյան տարանի բրիգադիրը դիմել է «Հայէներգոտարդ» պետական ձեռնարկության գլխավոր դիսպետչեր Մնացական Մնացականյանին հարցով. «Որքանո՞վ է վթարը անդրադարձել Թեւան-Հրազդան կասկադի աշխատանքների վրա եւ վերջին օրերի էներգամատակարարման կտրուկ վատթարացումը կապվա՞ծ է արդյոք այդ վթարի հետ»: Հրաժարվելով պատասխանել, Մնացականյանը նշեց, որ այսուհետեւ մամուլի հարցերին ինքը չի պատասխանելու: Վթարի մասին գործակալությունը տեղեկություններ չկարողացավ ստանալ նաեւ Արտակարգ իրավիճակների պետական վարչությունից, որտեղ հայտնեցին, որ տեղյակ են, սակայն չգիտեն, իրավասո՞ւ են արդյոք տեղեկությունները հայտնել մամուլին: Չհաջողվեց վթարի մասին տեղեկություններ ստանալ նաեւ ՀՀ կառավարության լրատվական կենտրոնից:

ՆՏ

Նոյեմբերի 3-ին աշխատանքները սկսեց ԼՂՀ Գնս հերթական նստաշրջանը: Ինչպես Սնարֆի թղթակցին հայտնեցին Գնս լրատվական կենտրոնում, խորհրդարանն ընդունել է պատգամավորական գործունեության ապահովող օրենք եւ սկսել է երիտասարդ հանրապետության դատախազության մասին օրենսդրական նախագծի քննարկումը: Ենթադրվում է քննարկել նաեւ ռազմական դրության մասին օրենքի նախագիծը, մի շարք այլ հարցեր:

Սնարֆ

ԱԺԾ. Պարտության պատճառը սխալ արտաքին քաղաքականությունն է

Ինչպես ԱԺԾ լրատվական կենտրոնում հոկտեմբերի 30-ին հայտնեցին Պոստֆակտում գործակալության թղթակցին, ժողճակատը դատապարտում է հայտարարության հրապարակել հանրապետության տարածում հայկական զինված ուժերի հարձակման առնչությամբ: Փաստաթուղթը դատապարտում է Հայաստանի գործողությունները, որոնք հակասում են բոլոր իրավական նորմաներին եւ միջազգային կազմակերպությունների որոշումներին:

Հայտարարության մեջ նաեւ ասվում է, որ ագրեսիայի հնարավոր դարձավ Ադրբեջանի ներկայիս ղեկավարության սխալ արտաքին քաղաքականության պատճառով: «Քանի դեռ կառավարությունը կզբաղեցնի ռուսամետ եւ իրանամետ դիրքեր, Հայաստանի հեղինակությունը կաճի միջազգային կազմակերպություններում», ասվում է փաստաթղթում:

ԱԺԾ ղեկավարը Ադրբեջանի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյն է:

ՆՏ

Լոնդոն

Հակահայկական ցույցեր Թուրքիայում

Վերջին օրերին Թուրքիայում հակահայկական ցույցեր են տեղի ունենում: BBC ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, Էրզրումում մոտ 20 հազար մարդ հանրահավաք են հրավիրել, որի ընթացքում պահանջել են հայերից վրեժ լուծել Ադրբեջանի պարտությունների համար: Հանրահավաքի ընթացքում այրվել է Հայաստանի դրոշը: Միավորվելու եւ վճռական քայլերի դիմելու կոչով կայք է ունեցել Էրզրումի քաղաքապետը, որից հետո հավաքվածներին բաժանվել է մոտ 1000 «Կալաշնիկով» ավտոմատ:

Չնայած թուրքական աղբյուրները վկայում են, թե նման ցույցերը չեն համապատասխանում երկրի պաշտոնական քաղաքականությանը, արտասահմանյան դիտորդները կարծում են, որ այդպիսի խոշոր միջոցառումները չէին կարող կազմակերպվել առանց պետական այրերի գիտության:

Սնարֆ

Բաքու

Քննարկվում է Լաչինի եւ Շուշիի ճակատագիրը

Ինչպես Ռուսաստանի ԱԳՆ-ում հայտնել են Խաբարատերվիսի թղթակցին, Վիեննայում սկսված ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի հանդիպման ժամանակ ամենայն հավանականությամբ կքննարկվի նոր նախագծի ընտրության հարցը, քանի որ Մարիո Ռաֆայելլին հրաժարական է տվել: Կքննարկվի նաեւ ՄԱԿ-ի Անվ-ի անհատաղ միջոցառումների բանաձեւ, որը ընդունվել է սեպտեմբերի 22-28-ը Փարիզում: Անուշադրության չի մատնվի ադրբեջանցի փախստականներին նյութական օգնություն ցույց տալու հարցը: Ադրբեջանը մտադիր է առաջ քաշել Լաչինի շրջանի եւ Շուշիի հարցը:

ՆՏ

Ադրբեջանում լիակատար շփոթություն է տիրում

«Ազերբայջան» թերթը նոյեմբերի 2-ին գրում է, որ ամենից տանջում է ռազմաճակատում կրած նոր պարտության պատճառների հարցը: Մարդիկ տարակուսանքով հարցնում են միմյանց, հուսալով ստանալ պաշտոնական պատասխան գտնել այն հարցերին, թե ինչու չի հայտարարվում ռազմական դրություն, ինչու չկա համընդհանուր զորահավաք, ինչու չեն գործում ռազմապատրաստական դասարանները: Թերթը զայրույթ է արտահայտում այն առնչությամբ, որ այսօր հասարակության մեջ լիակատար շփոթություն է տիրում:

ՆՏ

Ադրբեջանը հիվանդագին է ընկալում Կասպից ծովի կարգավիճակի հարցը

«Կասպից ծովի ավազանի կարգավիճակի փոփոխման հարցը չի կարող առաջադրվել միջազգային նորմաներին հակառակ, որոնց համաձայն նա համարվում է ոչ թե ծով, այլ լիճ», Խազար սերվիս գործակալության թղթակցին հայտարարեց Ադրբեջանի փոխվարչապետ Ռասուլ Գուլիեւը: Նա նշեց, որ մերձկասպյան գոտու որոշ պետություններ ձգտում են փոփոխել Կասպից ծովի կարգավիճակը, բայց դա հազիվ թե նրանց հաջողվի: Ադրբեջանն իրեն իրավունք է վերապահում այդ հարցը լուծելիս դիմել միջազգային ազդեցիկ իրավական կազմակերպությունների օգնությանը: Եթե որեւէ երկիր, օրինակ, Ռուսաստանը, փորձի բարձրացնել այդ հարցը, Ադրբեջանը չի ստորագրի նման փաստաթղթեր: Եթե Կասպիականի կարգավիճակը փոփոխվի եւ այն համարվի ծով, ապա Ադրբեջանը կկորցնի ծովային երեք հանքավայրերի միանձնյա վերահսկողությունը:

ՆՏ

Տնտեսական համաղոյթի նոր նախագիծ

Ադրբեջանի կառավարությունը պատրաստել է երկրի տնտեսական համադրույթի նախագիծ, որը խորհրդարանին կներկայացվի կառավարության նոր կազմի հաստատումից հետո: Նախատեսվում են սեփականաշնորհում, ներքին շուկայում մանեթի դերի մեծացում, տարեկան 10 միլիոն տոննա նավթի արդյունահանում եւ այլն:

ՆՏ

Ղազախստանի դեսպանը հավատարմագրեր հանձնեց Ալիեւին

Ադրբեջանում Ղազախստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Իրաժիժ Ամանգալիեւը հոկտեմբերի ...-ին հավատարմագրեր հանձնեց Հեյդար Ալիեւին: «Ցավոք, ԽՍՀՄ ... ից հետո, ինչպես նաեւ մի ... օբյեկտիվ ու սուբյեկտիվ պատճառ... մեր հանրապետությունների հա... րաբերությունները նկատելիորեն թուլացել են», նշեց Ամանգալիեւը: Մասնավորապես Ադրբեջանի հետ Ղազախստանի ապրանքաշրջանառությունը 1989 թ. համեմատությամբ կիսով չափ նվազել է: Ամանգալիեւն ասաց, որ Կասպից ծովի կարգավիճակի հարցում երկու երկրների կարծիքները համընկնում են: Սակայն, նրա կարծիքով, այդ հարցում վերջին խոսքը կպատկանի Իրանին: Ինչպես հայտնեց Ամանգալիեւը, իր երկրի կառավարությունը Ղարաբաղի հակամարտության հարցում հանդես է գալիս Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության օգտին: «Ղազախստանը պատրաստ է խաղաղ միջնորդ դառնալ Անդրկովկասում», ընդգծեց նա:

ՆՏ

digitised by A.R.A.R.@

ՀՀ

Կառավարությունը քաղաքացիներին չի ապահովի վառելափայտով

Ինչպես՝ Նոյյան տաղանի րդ. բակցին հայտնեց ՀՀ շրջակա միջավայրի եւ բնության պահպանության նախարարության առընթեր կենդանական ու բուսական աշխարհի եւ հատկապես պահպանվող տարածքների վարչության պետ Սամվել Բալոյանը, անցյալ տարվա ձմռանը Հայաստանում հատվել է 1,5 մլն. ծառ, այդ թվում 120 հազարը Երեւանում: Գարնանը գրեթե բոլոր ծառերը վերընձյուղվել են: Համապատասխան խնամքի դեպքում 3-4 տարում ծառերը կվերականգնվեն: Տնկվել են հատված ծառերից 3-4 անգամ շատ տնկիներ, սակայն վառելիքի եւ ջրման մեքենաների բացակայության պատճառով դրանց մեծ մասը ոչնչացել է:

Այն հարցին, թե աճնանը Երեւանում անցկացվելո՞ւ է արդյոք ծառերի սանիտարական հատում, Բալոյանը պատասխանեց, թե դեռ 1993 թ. հունվարին նման հատում է կազմակերպվել ծառերի չվերահսկվող զանգվածային հատումները կանխելու նպատակով: Այնուհետեւ որ, այժմ նման միջոցառումներ չեն անցկացվի:

Սակայն արդեն առկա են ինչպես Հայաստանի շրջաններում (օրինակ, Մարտունու շրջանում), այնպես էլ Երեւանում անօրինական ծառահատման դեպքեր: Երբ անցյալ տարի մասամբ հաջողվում էր փրկել Երեւանի անտառներն ու զբոսայգիները, ապա այս տարի դրա համար չկան ոչ համապատասխան ուժեր, ոչ էլ միջոցներ: Քաղաքացիներին վառելափայտով ապահովելու համար հունիսի 28-ին ՀՀ կառավարությունում որոշում ընդունվեց «Անտառի սանիտարական հատումների եւ բնափայտի թափոնների կուտակումների մասին»: Դրանով մասնավորապես նախատեսվում է կուտակել 300 հազար խմ բնափայտ, որից 100 հազարը սանիտարական հատումներ են, 200 հազարը՝ փայտի թափոններ: Սակայն պլանը փաստորեն չի կատարվել: Անտառի սանիտարական հատումը կատարվել է միայն 47,3 տոկոսով: Իսկ բնափայտի թափոններ չեն կուտակվել: Վառելիքի բացակայության պատճառով անհնար է դուրս բերել նույնիսկ եղածը: Նախարարությունը փաստորեն կազմալուծված է: ՆՏ

Գ-Խ-ում հանդիպում Մոսկվայում Կանադայի դեսպանատան աշխատակիցների հետ

Նոյեմբերի 3-ին ՀՀ ԳԽ արտաքին հարաբերությունների հարցերի հանձնաժողովում տեղի ունեցավ հանդիպում Մոսկվայում Կանադայի դեսպանատան առաջին քարտուղար, խորհրդական Մերյու Էնիսի եւ դեսպանատան երրորդ քարտուղար, փոխհյուպատոս Դերի Փրայսի հետ: Այս մասին Նոյյան տապան գործակալությանը տեղեկացրին ՀՀ ԳԽ մամուլի կենտրոնից: Հանդիպմանը քննարկվել են հանձնաժողովի անդամները, հյուրերի խնդրանքով, ներկայացրին Հայաստանի իշխանությունների դիրքորոշումը Վրաստանի ներքաղաքական խնդրի ճակատ, միջազգային ասպարեզում Հայաստանի արտաքին քաղաքականության կարգավորմանն ուղղված ԵԱՀԽ եւ Ռուսաստանի Դաշնության ջանքերի, ինչպես նաեւ խնդրի առնչությամբ Թուրքիայի եւ Իրանի վերաբերմանքի ու այդ երկրների հետ Հայաստանի միջպետական հարաբերությունների հեռանկարների: ՆՏ

Հարց

Արդյունաբերական բնագավառներում իր գյուտերով վաղուց հայտնի Սերգեյ Մարգսյանը՝ 1991-ից ԱՆԻՄ սահմանափակ պատասխանատվությամբ գիտարտադրական ընկերության նախագահը ստեղծել է կվարցային էլեկտրական ջեռուցման համակարգ, որն իր ցուցանիշներով բազմակի անգամ գերազանցում է կենտրոնական ջեռուցմանը: «Երեւաննախագիծ» ինստիտուտի ուսումնասիրությունների համաձայն, «կվարցի» շինմոնտաժային աշխատանքները կրկնակի էժան են, ջերմային էֆեկտը բարձր, օգգ-ն գրեթե սահմանային է՝ 99 տոկոս, աշխատանքը երկարատեւ (40-50 տարի), անխափան ու անվտանգ, էկոլոգիապես մաքուր, մետաղի օգտագործումը՝ անհամեմատ փոքր եւ, որ դակաս կարեւոր չէ, շահագործող անձնակազմ չի պահանջում:

Ս. Մարգսյանի այս հայտնագործությունն լաւ արժանվույն են գնահատել եւ իրենց շինություններում տեղադրել Ընդհանուր հիգիենայի եւ պրոֆեսիոնալ հիվանդությունների ինստիտուտի, Մատենադարանի, թիվ 3 հիվանդանոցի, Հանրապետական վերականգնողական կենտրոնի եւ շատ այլ հիմնարկությունների տնօրենները: Այդ համակարգը իրենց շենքերում տեսնելու ցանկություն են հայտնել Դրամաշիկական թատրոնը, Պեսոպերան, Ֆիլհարմոնիան, բազմաթիվ հիվանդանոցներ, սակայն ԱՆԻՄ-ի արտադրական փոքր հնարավորությունները բոլոր չեն տալիս բավարարել ձմեռը տաք սենյակներում անցկացնել երազողներին:

Իսկ գյուտը բազմաթիվ փորձաքննական ուսումնասիրություններով անցկացրած կառավարության եւ Երքաղխորհրդի ղեկավարները «հրաշք» այս քարի ճակատագրով արդեն ինն ամիս է, ինչ չեն էլ հետաքրքրվում: Սա այն դեպքում, երբ համապատասխան առաջարկություններ են ստացվել Ռիգայից,

ԳՅՈՒՏԱՐԱՐԻ ՄԵԿՆԱԾ ՁԵՌՔԸ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՕԴԻ ՄԵՋ ԵՆ ԹՈՂԵԼ

Հանրապետությունում հաճախ այնպիսի երեւույթներ են տեղի ունենում, որոնք ոչ ըմբռնել եւ ոչ էլ առողջ տրամաբանության տեսանկյունից բացատրել պարզապես հնարավոր չէ: Թվում է, թե էներգետիկ խորը ճգնաժամի մեջ գտնվող պետության ղեկավարները էլեկտրաէներգիայի խնայողությանը եւ բնակարանների ու հաստատությունների ջեռուցմանը ուղղված ցանկացած ամենափոքր հնարավորությունն անգամ չպետք է բաց թողնեն, սակայն...

Դագոմիսից, Մոսկվայից, ինչպես նաեւ ֆինանսական եւ հոնգարական կազմակերպություններից: Առայժմ հայ գյուտարարը գայթակղիչ այդ կանչերին չի արձագանքում. նրա ցանկությունը Հայաստանում ծավալվելն է, բայց ոչ ոք չի կարող ասել, թե դեռ որքան կբավականացնի հայրենասեր այդ մարդու համբերությունը:

Վիճակն, ավելի անհասկանալի կդառնա, եթե ավելացնենք, որ սենյակների ջեռուցումը այդ քարի կիրառման միակ ոլորտը չէ: Այն կարելի է օգտագործել բժշկական նպատակներով բուժում է հոդացավերը, նրանով կարելի է պատել լողափերն ու օդանավակայանների թռիչքուղիները, պատրաստել հացաթխման ավտոմատ հոսքագծեր, ռազմական թռիչներ եւ այլն:

«Երբ կառավարությունը, թեկուզ արդյունավետ միջոցներով մեզ տրամադրի «Ավտոմաստիկա» ԳԱԻ-ն, ապա ամառային հնարավոր կլինի արտադրել մեկից երկու միլ. ռուբլու համաշխարհային ցանկացած շուկայում պահանջարկ վայելող արտադրանք», ասաց պրն. Մարգսյանը: Ասենք, որ ԱՆԻՄ-ի կնքահայրը նաեւ կենցաղային բազմաթիվ այլ սարքերի եւ սարքավորումների հեղինակ է: Դրանց միայն թվարկումը զարմանք է առաջացնում մասնագետների մեջ անգամ 23x8x3 սմ չափերի փոքրիկ մի հարմարանք, որը միացնելով ծորակներին եւ ցանցին, ապահովում է տաք ջրի վայրկենական հոսք, կարգավորելով տաքությունը ըստ օգտագործման նպատակի, ամանեղենի լվացում, լոգանք եւ այլն:

Լուցկու տուփի ծավալի կես չափերը ունեցող սարք, որով առանց անմիջապես դիպչելու, անգամ ծեփվածքի կամ երկու մետր հողի տակ գտնվող լարերում հայտնաբերում է հոսանքի առկայությունը կամ վնասված տեղը:

Միայն ջրով պատված լինելու դեպքում աշխատող էլեկտրաջեռուցիչներ, ունիվերսալ զոդիչներ, միայն մարդու ներկայության դեպքում լուսավորության սարքերը ավտոմատորեն միացնող հարմարանքներ... Դրանց թիվը անցնում է 57-ից, որոնցից մոտ 40-ը արդեն փորձարկված-ստուգված են, իսկ 19-ը արտոնագրված:

Այս ամենի մասին չգիտե՞ն ղեկավար այրերը: Անշուշտ գիտեն: Իսկ թե ինչո՞ւ ոչինչ չեն ձեռնարկում, դժվար է պատասխանել: Սակայն սա այն վիճակն է, որ ոչ ըմբռնել, եւ ոչ էլ առողջ տրամաբանության տեսանկյունից բացատրել հնարավոր չէ:

ՅՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Կապեր

Հանդիպում Հունաստանի դեսպանի հետ

Նոյեմբերի 2-ին մայրաքաղաքի «Հրազդան Անառյան» համալսարանում տեղի ունեցավ հանդիպում Հայաստանում Հունաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան պարոն Լեոնիդաս Քրիզանթոպոուլոսի հետ: Բացման խոսքով հանդես եկավ համալսարանի ռեկտոր [illegible] Խաչատրյանը, որը նշեց համ[illegible] կազմակերպվող նման հան[illegible] սախոսությունների կարեւ[illegible]ւնն ու անհրաժեշտությունը [illegible] ավելացրեց, որ մոտ ժամանակ[illegible] կկայանա եւս երկու հանդիպում Գերմանիայի եւ Իրանի դեսպանների հետ: Մինչ այդ ուսանողները հանդիպել էին Ռուսաստանի եւ Եգիպտոսի լիազոր ներկայացուցիչների հետ, որն, իհարկե, հնարավորություն է տալիս կենդանի շփում ունենալ տվյալ երկրների ներկայացուցիչների հետ:

Դեսպանն իր ելույթում նշեց, որ կարեւորագույն հարցերից մեկը, որը պետք է լուծվի պետական մակարդակով, ուսանողների փոխանակումն է, որի ընթացքում Հունաստանի կառավարությունը ուսանողներին կապահովի կրթաթոշակներով: Անհրաժեշտ է նաեւ ինչպես մշակութային, այնպես էլ օդային կապի հաստատումը: Վերջինս արդեն մեկ շաբաթ է, ինչ գործում է, շաբաթական երկու անգամ հաճախականությամբ:

Դեսպանն առաջարկեց նաեւ օգտագործել արեւի էներգիան, ինչպես դա արվում է Հունաստանում:

Նա նաեւ իր համոզմունքը հայտնեց երկու երկրների համար երկուստեք հետաքրքրություն ներկայացնող մի շարք հարցերի կապակցությամբ:

ՍԱՐԻՆԵ ԱՎԱՆԵՍՅԱՆ

Չինաստանի վարչապետի պատասխան հեռագիրը

Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության ազգային տոնի՝ Հանրապետության հռչակման տարեդարձի առթիվ ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը շնորհավորական հեռագիր էր հղել ՉԺՀ-ի Պետխորհրդի նախագահ Լի Պենին: ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից հայտնեցին, որ օրերս ստացվել է Չինաստանի վարչապետի պատասխան հեռագիրը, որում մասնավորապես ասված է. «Իմ անկեղծ շնորհակալությունն եմ հայտնում ՉԺՀ ստեղծման 44-ամյակի կապակցությամբ շնորհավորանքի համար: Թող մշտապես զարգանան բարեկամական հարաբերությունները Չինաստանի եւ Հայաստանի միջեւ»: ՆՏ

Զբաղվածություն

Գործազրկությունը Երեւանում աճում է

Երեւանի զբաղվածության կենտրոնի տնօրեն Խորեն Գարանյանը հայտնեց, որ նոյեմբերի 1-ի դրությամբ կենտրոնին աշխատանքով ապահովելու համար դիմել են 23986 քաղաքացի, որոնցից գործազուրկի կարգավիճակ են ստացել 19,5 հազարը:

19,5 հազար գործազուրկից 11,8-ը կանայք են:

Գործազուրկների թիվը ըստ տարիքի եւ սեռի.

տարիք	16-25	26-40	44-34
կանայք	2,9 հազ.	5300 հազ.	3650 հազ.
տղամ.	1,9 հազ	3000 հազ.	2700 հազ.

Գործազուրկների 43 տոկոսը ունի բարձրագույն կրթություն, 35 տոկոսը՝ միջնակարգ մասնագիտական:

Կենտրոնում գրանցված գործազուրկներից 214-ը անչափահաս երեխա ունեցող միայնակ ծնող է, 123-ը անչափահաս երեխա ունեցող գործազուրկ ամուսիններ են, 31-ը խնամքի կարիք ունեցող գործազուրկներ են, 769-ը միայնակ ապրող գործազուրկներ, 82-ը փախստական գործազուրկներ:

Կենտրոնը ուսումնասիրել է բանակի շրջանավարտների զբաղվածության հարցը, որն ըստ Խ. Գարանյանի սուր բնույթ է կրում: 14 բուհերի տվյալներով, 1993-ի շրջանավարտների 82,6 տոկոսը ստացել են ինքնատեղավորման իրավունք: Խ. Գարանյանի կարծիքով, կադրերի պատրաստման համակարգը կատարելագործման կարիք ունի եւ այն պետք է համապատասխանեցվի շուկայական հարաբերություններին

Խ. Գարանյանը գտնում է, որ զբաղվածության հարցը հասարակության խնդիրների լուծման ամենակարեւոր հարցերից մեկն է ողջ քաղաքակիրթ աշխարհում: Եվրոպական համայնքի 12 երկրներում սոցիոլոգիական հարցման արդյունքում պատասխանողների 67 տոկոսն իրենց ամենամեծ անհանգստությունը կապել են աշխատանքը կորցնելու վախի հետ, իսկ 57 տոկոսը համաձայն է հարկերի բարձրացմանը, միայն թե ստեղծվեն նոր աշխատատեղեր: ՆՏ

Ընթաց

Անցկացվեց կրոնական հարցերով խորհրդաժողով

Նոյեմբերի 1-4-ը Անկարայում անցկացվեց մահմեդական երկրների կրոնական խորհրդաժողով: Դրա աշխատանքին մասնակցում էին աշխարհի 64 երկրների ներկայացուցիչներ, այդ թվում նաեւ Կովկասի մահմեդականների հոգեւոր վարչության պատվիրակությունը Շեյխ ուլ իսլամ Հաջի Փաշազադեի գլխավորությամբ: Բաքվի «Զերկալո» թերթի հաղորդման համաձայն, Փաշազադեն մահմեդական աշխարհի երկրներին ուղղված պաշտոնական դիմումով հանդես եկավ Հայաստանի ընդլայնվող ագրեսիայի կապակցությամբ: Նա ժտացիր է մահմեդական երկրներին կոչ անել դատապարտել ագրեսորին եւ նրա նկատմամբ ձեռնարկել խիստ պատժամիջոցներ: ՆՏ

ՌԴ ԳԽ-ի մամուլի կենտրոնից հայտնում են, որ նոյեմբերի 3-ին ՌԴ ԳԽ աղետի գոտու եւ բռնագաղթվածների հարցերի հանձնաժողովի նիստում քննարկվեց աղետի գոտու բնակավայրերի կառավարության որոշմամբ հաստատված ցանկը վերանայելու հարցը, որի կապակցությամբ հանձնաժողովն ընդունեց հայտարարություն: Նիստում քննարկվեցին նաեւ աղետի գոտու համար հանգանակված տարադրամային միջոցները Ռուսաստանի բանկերում արդյունավետ տեղաբաշխելու մասին համապատասխան դիմումի եւ աղետյալների օգնությանը նպատակաուղղված տարադրամային միջոցների օգտագործման փաստացի վիճակի հարցերը: ՆՏ

Գյումրիում սկսվել է Ամերիկայի հայ ավետարանական ընկերակցության օգնության բաշխումը

Հայ Առաքելական եւ Ավետարանական եկեղեցիները միասնաբար ձեռնամուխ են եղել Ամերիկայի հայ ավետարանական ընկերակցության կողմից Հայաստան առաքված մթերքի Գյումրի քաղաքի սոցիալապես անապահով խավին բաշխմանը: Բաշխումը կատարվում է երկրորդ եւ երրորդ կարգի հաշմանդամներին, ծնողազուրկ ընտանիքներին, միայնակ մայրերին, միայնակ ծերերին, չորս եւ ավելի անչափահաս երեխաներ ունեցողներին: Բաշխումը կատարվելու է խանութներում՝ կտրոններով: Կտրոնները տրվում են համապատասխան շրջանների սոցապ բաժիններում: Բազմազավակ ընտանիքներին եւ ծնողազուրկ երեխաներին կտրոնները տրվում են մանկական ֆոնդում: ՆՏ

Կրթություն

Հեռախոսակապի նոր սակագներ

Նախկին Խորհրդային Միության հանրապետություններում միջազգային եւ միջքաղաքային հեռախոսակապի սակագների բարձրացմամբ պայմանավորված ՀՀ կապի նախարարությունը ս.թ. նոյեմբերի 1-ից բարձրացրել է նաեւ հանրապետությունից դուրս միջքաղաքային եւ միջազգային հեռախոսակապի սակագները, որը հնարավորություն կընձեռի այստեղ փոխհատուցման պայմաններում ապահովել հանրապետության վճարունակությունը տարանցիկ հեռախոսակապը իրականացնելու համար: Այսպես, հանրապետությունից դուրս միջքաղաքային հեռախոսակապի սակագները բնակչության համար ավելացել են 2, հիմնարկ-ձեռնարկությունների համար՝ 3 անգամ: Իսկ հանրապետության ներսում բարձրացել է միայն հիմնարկ-ձեռնարկությունների սակագինը 3 անգամ, բնակչությանը մնացել է նույնը: Միջազգային հեռախոսակապի սակագներն ավելացել են մոտ 6 անգամ:

ՀՀ կապի նախարարության մամուլի ծառայություն

digitised by A.R.A.R.@

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ՁԳՏՈՒՄ Է ՋՐԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԹԵԼԱԴՐՈՂ ԴԵՐ ՍՏԱՆՁՆԵԼ

Միջին Արեւելքի պատմության ժամանակակից փուլում տեղի ունեցող արյունալի դեպքերի պատճառով, որոնք սկսվել են 20-րդ դարի սկզբից, շրջանը կոչվել է նավթի ու արյան երկիր: Թեեւ աշխարհի տնտեսական մեքենան դեռեւս մեծ մասամբ առաջ է մղվում նավթի օգնությամբ, բայց եւ այնպես կարելի է հստակ ասել, որ նավթը այսօր կորցրել է իր երբեմնի խիստ կենսական նշանակությունը:

1993 թ. սեպտեմբերի 13-ին ՊԱԿ-ի եւ Իսրայելի միջեւ կնքված խաղաղության համաձայնագիրը, երբ ինչպես Իսրայելի դիվանագիտական կորպուսի նախագահ Շիմոն Պերեսն է հայտարարում, «Սա գործի սկիզբն է. Պաղեստինի հետ խաղաղությունը բավական չէ, մեր նպատակը համընդհանուր խաղաղությունն է», վերածվի շրջանում համընդհանուր խաղաղության, ապա արդյունավետությունը եւս կդառնի: Սակայն խաղաղության ողջությամբ կատարված ջանքերը չեն կարող երկրորդ պլան մղել շրջանի համար հույժ կարեւոր, սակայն դժվարին եւ բարդ մի այլ հարց, ինչպիսին է ջրի խնդիրը: Մի կողմից Իսրայելի, մյուս կողմից Սիրիայի, Լիբանանի, Պաղեստինի եւ Հորդանանի միջեւ ջրի բաշխման հարցը շատ բարդ եւ խիստ դժվար լուծելի խնդիր է, հատկապես, որ միջազգային օրենքները անկարող են այդ հարցը լուծել: Թեեւ դա է պատճառը, որ Իսրայելը մտադրվել էր այդ հարցը արծարծել արաբա-իսրայելական պատշաճական խաղաղության բանակցությունների II-րդ փուլում: Իսրայելի ջրի պահանջարկի 67 տոկոսը ապահովվում է երկրի սահմաններից դուրս գտնվող աղբյուրներից: Ընդ որում, 22 տոկոսը Գոլանի բարձունքներից: Իսրայելի համար կենսական նշանակություն ունեն նաեւ Լիթանի եւ Հազբանի գետերը, որոնց վերին հոսանքը գտնվում է Լիբանանում:

Պարսից ծոցի ավազանի երկրները կարելի է համարել շրջանի ամենապակասավոր երկրները: Այդ իսկ պատճառով նրանց համար գնալով ավելի է կարեւորվում ջրի ռազմավարական նշանակությունը: 1992 թ. հոկտեմբերի սկզբներին Դուբայում տեղի ունեցավ Պարսից ծոցի ավազանի համագործակցության խորհրդի անդամ երկրների համաժողովը, նվիրված ջրի խնդրին: Համաժողովում նշվեց, որ շրջանն իր գյուղատնտեսական եւ այլ կարիքները բավարարելու համար տարեկան 19 հազար միլիոն խմ ջրի կարիք ունի: Իսկ 2000 թ. այն կհասնի տարեկան 28 հազար միլիոն խմ ջրի սահմանագծին: Այսօր շրջանում գործում են ավելի քան 1652 ջրազտման գործարաններ, բայց եւ այնպես, երբ ջրազտման գործարանների թիվը աճի ներկայիս տեմպերով, այն է տարեկան 12 տոկոսով, ապա 2000 թ. շրջանը տարեկան 5 հազար միլիոն խմ ջրի պակաս կունենա: Ուստի նրանք այս կենսական խնդիրը լուծելու համար պետք է լուրջ միջոցներ ձեռնարկեն:

Մի հայացք նետելով Միջին Արեւելքի ֆիզիկական քարտեզին, պարզ է դառնում, որ Թուրքիան ջրի պաշարների առումով շրջանում լավագույն վիճակում է: Թուրքիան ելնելով նման արտոնյալ վիճակից, վերջին տարիներին պատրաստվում է ստանձնել շրջանի «ջրային հզորության» դերը: Անկարայի ռազմավարները չեն թաքցնում, որ մտադիր են ջուրը որպես հզոր լծակ օգտագործել Թուրքիայի ազդեցությունը շրջանում տարածելու նպատակով: Այդ նպատակով Թուրքիան երկու հիմնական ծրագիր է մշակել. առաջինը ԲԱՓ (Մեծ Անատոլիայի նախագիծ), որն ընդգրկում է Եփրատի եւ Տիգրիսի ավազանում 22 ջրամբարտակի եւ 19 հէկերի կառուցումը, երկրորդը Peace pipeline (Խաղաղության ջրմուղ) նախագիծը, որը ռազմավարական մեծ նշանակություն ունի Թուրքիայի համար: Անկարան մտադիր է ՓՓ-ով ջուր մատակարարել Սիրիային, Սաուդյան Արաբիային եւ Պարսից ծոցի այլ երկրների: Հիշատակման արժանի է նաեւ այն հանգամանքը, որ Կատարի էմիրությունը իր ջրային կարիքները բավարարելու նպատակով Իրանի հետ մի համաձայնագիր է կնքել, ըստ որի 770 կմ երկարությամբ խողովակաշարով վայրկյանում 10 խմ ջուր Իրանի հարավում գտնվող Քարուն գետից կտեղափոխի Կատար: Ջրի այս քանակը ջրառատ Քարուն գետի ջրերի հաշվեկշռում աննշան է: Սակայն, քանի որ չի բացառվում, որ հետագայում այս նախագծին միանան նաեւ շրջանի այլ երկրներ, ուստի այս համաձայնագրի վերաբերյալ հակազդեցությունը Թուրքիայում խիստ բացասական եղավ: Թուրքիայի մամուլը բազմիցս անդրադառնալով այս հարցին, նշեց, որ Թեհրանի նպատակը այդ համաձայնագիրը կնքելով ՓՓ-ի նախագծի տապալումն է:

Մյուս կողմից, արաբական երկրների որոշ քաղաքական գործիչներ մտահոգություն են հայտնում այդ նախագծի իրականացման վերաբերյալ, որ դա կարող է հանգեցնել Թուրքիայի ազդեցության տարածմանը արաբական աշխարհում: Թուրքիան ՓՓ-ի նախագիծը առաջին անգամ առաջարկեց 1988 թ. Իսլամական համաժողովում: Սակայն դա արաբական երկրների կողմից ուշադրության չարժանացավ: Թուրքիան երկրորդ անգամ այդ հարցն առաջ քաշեց 1991 թ. փետրվարին, Պարսից ծոցի պատերազմից հետո, որից հետո բավական քննարկումների առարկա դարձավ արաբական երկրների կողմից: Եւ, ի վերջո, երկու տարի անց Պարսից ծոցի համագործակցության խորհրդի անդամ երկրները, մերժելով ՓՓ-ի նախագիծը, պատրաստության մասնակցին Թուրքիայի շրջանի ջրերի վրա վերահսկողության ծրագիրը:

Հոկտեմբերի սկզբներին Արաբական էմիրությունների էլեկտրականության եւ ջրի պաշարների նախարար Համիդ ալ Օդիան լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ նշեց, թե Պարսից ծոցի երկրների էլեկտրականության եւ ջրերի պաշարների նախարարները գտնում են, որ ՓՓ-ի նախագիծը տնտեսական առումով շահեկան չէ, այդ իսկ պատճառով այդ երկրները որոշում ընդունեցին այդ նախագծի իրականացմանը չմասնակցելու վերաբերյալ: Նա ավելացրեց, թե ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ Թուրքիայից շրջանի համար եկող ջրի յուրաքանչյուր 1 գալոնը (մոտավորապես 4,5 լիտր) 1,36 ամերիկյան ցենտ կարժենա: Այնինչ, 1 գալոն ջրի աղազտումը 5 անգամ ավելի էժան է:

Այնուհանդերձ, Թուրքիայի դիվանագետները նշել են, որ թեեւ արաբական երկրները մերժել են ՓՓ-ի նախագիծը, սակայն Անկարան չի հրաժարվել Պարսից ծոցի ավազանի երկրներ ջուր արտահանելու իր մտադրությունից: Հատկապես կայուն խաղաղության հեռանկարները շրջանում հուսադրող են եւ այս հանգամանքը հավանաբար կնպաստի, որպեսզի արաբական երկրները վերանայեն իրենց որոշումը այդ կապակցությամբ: Այս հարցում պետք է հաշվի առնել նաեւ մի այլ ոչ պակաս կարեւոր դրվագ, որ շրջանի ջրազտման գործարանները կառուցվում են օտարերկրյա մասնագետների օգնությամբ եւ օտարերկրյա տեխնոլոգիայի կիրառումով: Ուստի հազիվ թե արաբները նորից անդրադառնան այդ հարցին: Հատկապես, երբ ի լրումն ասածի ավելացնենք, որ 1992 թ. Դուբայի համաժողովում Լիբանանը Պարսից ծոցի համագործակցության խորհրդի անդամ երկրներին առաջարկել է, որ կարող է 1500 կմ մի խողովակաշարով, որը կանցնի Սիրիայի եւ Հորդանանի տարածքով, տարեկան 760 մլն խմ ջուր տեղափոխել շրջան: Լիբանանի առաջարկած նախագծի ծախսերը ընդամենը Թուրքիայի նախագծի ծախսերի մեկ երրորդն են կազմում: Վերջերս Ծոցի երկրները Լիբանանից պահանջել են, որպեսզի այդ նախագիծը ներկայացնի ավելի մանրակրկիտ ձեւով:

ԷՄՄԱ ԲԵԳԻՋԱՆՅԱՆ

Ժ. Չուխադարյան. «Լիբանանում 20 հազար հայեր քաղաքացիություն չունեն»

Լոնդոնում լույս տեսնող «Ալ-Հավադես» արաբական շաբաթաթերթի թղթակիցը մի հարցազրույց է անցկացրել լիբանանահայ պատգամավոր, նախկինում բնապահպանության նախարար Ժակ Չուխադարյանի հետ, որը զետեղված է հանդեսի հոկտեմբերի 22-ի համարում: Հայ քաղաքական գործիչը անդրադարձել է շրջանային, լիբանանյան եւ հայերին վերաբերող մի քանի խնդիրներին: Որոշ կրճատումներով մեր ընթերցողներին ենք ներկայացնում նշյալ հարցազրույցը:

– Որպես հայ պատգամավոր եւ հայերի շահերի պաշտպան, ինչպե՞ս եք նայում Գազա-Երիխով համաձայնագրին եւ դրա արտացոլումներին լիբանանյան իրադրության վրա:

– Իրականում Գազա-Երիխով համաձայնագիրը բնական չէ: Այն իր արտացոլումներն ունի Լիբանանի վրա: Երկար տարիների ընթացքում պաղեստինյան դատին Լիբանանի մատուցած զոհաբերությունները պետք է պաղեստինցիներին պարտավորեցնեին, որ լիբանանցիներին տեղյակ պահեին այս համաձայնագրի մասին: Հարկավոր էր նաեւ արաբական տարբեր երկրների միջեւ դիրքորոշումների համակարգումը նախքան որեւէ առանձին նախաձեռնության շուրջ համաձայնվելը, որը կարող է վնասել այդ երկրներին: Ոչ թե ամբողջական էր, այլ պարտադիր էր արաբական օղակի երկրների հետ համաձայնեցումը Միջին Արեւելքում արդար եւ համապարփակ լուծման հասնելու համար:

Մենք կառավարության եւ ժողովրդի հետ ենք, որոնք պաշտպանում են պաղեստինա-իսրայելական այս համաձայնագիրը: Պաղեստինցիները պետք է խորհրդակցեին բոլոր արաբական պետությունների, մանավանդ նրանց հետ, որոնք փոխարինի զոհաբերություններ կատարեցին պաղեստինյան ժողովրդի եւ հիմնահարցի համար: Մենք այս համաձայնագրին դեմ ենք եւ ողջունում ենք կառավարության դերը, որը բացասական կեցվածք որդեգրեց ընդդեմ այս հարցի, քանզի կառավարության դիրքորոշումը բոլորի համար արժանապատիվ է եւ մենք այն համարում ենք միանգամայն ճշմարտացի:

– Խոսվում է արաբական երկրների եւ Իսրայելի միջեւ ստորագրվելիք երկկողմ համաձայնագրերի մասին: Ձեր կարծիքով, կգա՞ Լիբանանի հերթը եւ որո՞նք կլինեն այս հարցի հետեւանքները:

– Բնական է, որ երբ լիբանանյան ժողովուրդը միասնական լինի, եւ նա իրոք այդպիսին է, նախապատրաստական դիրքորոշումների խնդրեմ, ապա, լավ էլ, այս համաձայնագիրը հետեւանքներ չի ունենա: Հայրենական միասնությունը ամենակարեւոր հիմքերից է լիբանանյան ներքին շարքերը ամրապնդելու համար: Իմ կարծիքով, այս միասնությունը առկա է Լիբանանի ժողովրդի տարբեր մասերի միջեւ: Այս իրողությունը քաջալերող է Լիբանանի եւ իր ժողովրդի համար որեւէ ճգնաժամ դիմագրավելու գործում: Այստեղ, ուզում եմ ասել, շատ բնական է, որ «Հինգերորդ շարասյունը» կփորձի կրկին լիբանանյան ժողովրդի մեջ տարաձայնություններ ծագեցնել: Բայց, այս հայրենական միասնության գոյության դեմքում, որը դրսեւորվեց զանազան մակարդակներով, չեմ կարծում, որ այս համաձայնագիրը հետեւանքներ ունենա անկայունության առումով, քանի որ իշխանությունը կարող է վերահսկել իրադրությունը, սակայն հետավոր ժամկետում: Իմ տեսակետն այն է, որ տնտեսական բազում բացասական հետեւանքներ կհայտնվեն այս համաձայնագրի միջոցով: Այս խնդրից շատ ենք երկյուղում, քանզի, ինչպես հայտնի է, Իսրայելը ծնեց ու մեծ տնտեսության, տեխնոլոգիայի, կրթության, տեղեկատվության եւ այլ բնագավառներում: Մենք մեր մտավախությունն ենք հայտնում այս հզորության նկատմամբ, հատկապես պաղեստինա-իսրայելական համաձայնագրից հետո, թե Իսրայելը կհասնի արաբական շուկայի ներխուժմանը եւ Լիբանանի հետ կմրցակցի բազում ոլորտներում, որոնց վերջինս դեռեւս տիրում է շրջանում: Հետեւաբար, մեր վախը այս համաձայնագրի վերաբերյալ մտահոգված է տնտեսական կողմով: Մենք վախենում ենք, որ այն պատճառի տնտեսական սառեցում եւ լճացում Լիբանանում:

– Վերջին շրջանում բազմիցս խոսվեց Լիբանանում պաղեստինցիների բնակության հաստատելու մասին: Ինչպե՞ս եք նայում այդ հարցին:

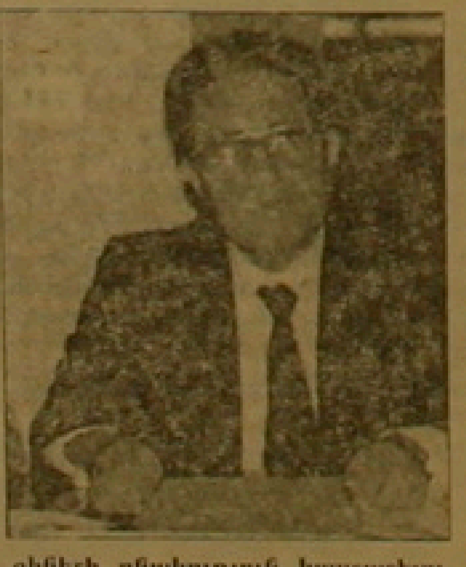

– Իրականում բնակեցումը երկու իմաստ ունի: Այն կամ լիբանանյան քաղաքացիություն եւ անձնագիր շնորհելն է, կամ պաղեստինցիներին պահելն է իրենց այժմյան բնակության վայրերում: Իհարկե, մենք առարկում ենք բնակեցման առաջին տարբերակին եւ կտրականապես մերժում այն: Իսկ երկրորդ տարբերակը կատարված փաստ է: Պատասխանն այն է, որ Պաղեստինի պետության համար նախատեսված փոքր տարածքը (Գազա-Երիխով) անբավարար է Պաղեստինի հողերից դուրս ապրող մեծաքանակ պաղեստինցիներին ընդգրկելու համար: Միաժամանակ դժվար է նրանց ասել, որ վերադառնան իրենց ապրած այս փոքր տարածքը:

Ես կարծում եմ, որ ներկայումս պաղեստինցիները կմնան Լիբանանում: Երբ նրանք կունենան Պաղեստինյան պետություն եւ անձնագիր, ապա բնական կլինի այն, որ որեւէ պաղեստինցու օրինազանցության դեպքում հեշտ կլինի լիբանանյան պետության համար նրան հետ ուղարկել դեպի իր երկիրը: Կարծում եմ, որ Լիբանանում գտնվող պաղեստինցիների վերադարձը առայժմ դժվար է:

– Որոշ բնակիչների կողմից կան շատ դիմումներ՝ լիբանանյան քաղաքացիություն ստանալու նպատակով: Ինչպիսի՞ն է հայերի իրավիճակը այս խնդրում: Ձեր կարծիքով, քաղաքացիության շնորհումը կապ ունի՞ շրջանում ընթացող կարգավորման հետ:

– Լիբանանում հայերի գոյությունը երբեք առնչություն չունի պաղեստինյան դատի հետ: Հայերը ապրում են Լիբանանում ավելի քան 40 տարուց ի վեր: Նրանց որոշ մասը չի կրում լիբանանյան քաղաքացիություն: Այս հարցը չի սահմանափակվում միայն հայերով, այլ ներառում է որոշ փոքրամասնություններ, որոնք Լիբանան են եկել Սիրիայից, Իրաքից եւ Թուրքիայից: Այս համայնքների որդիները, հայերի հետ մեկտեղ, ապրեցին Լիբանանում, զոհաբերեցին իրենց հանուն նրա եւ դիմացան պատերազմի ժամանակ: Ըստ իս, առանձնապես հարկավոր է նրանց քաղաքացիություն տալ 30-40 տարի Լիբանանում գտնվելուց հետո:

Մենք, որպես հայ պատգամավորների խմբակցություն, պահանջում եւ ամեն ջանք ենք թափում այս հարցը իրագործելու ուղղությամբ, որպեսզի նրանք ձեռք բերեն լիբանանյան քաղաքացիություն: Սա նրանց բնական իրավունքն է:

– Որքա՞ն է այդ հայերի թիվը:

– Լիբանանյան քաղաքացիություն չստացող հայերի թիվը չի անցնում 20 հազարից: Հույս ունենք, որ լիբանանյան կառավարությունը այդ բնակիչներին կտա քաղաքացիություն, առավել եւս նրանք այլ երկիր չունեն, մանավանդ, որ նրանցից շատերը չունեն ուրիշ որեւէ քաղաքացիություն: Ինչպես խոսվում է, լիբանանյան քաղաքացիության շնորհումը կատարվելու է հավասար հիմունքներով: Մուսուլմաններից այն ստացողների թիվը հավասարապես կլինի քրիստոնյաների թվին: Այս շրջանակում էլ ընդգրկվելու է հայ համայնքը:

– Պատգամավորական խորհուրդը (խորհրդարանը) քննարկելո՞ւ է այս նախագիծը:

– Այս հարցի մասին կառավարությունը կընդունի օրենսդրական մի որոշում բոլոր արժանավորներին քաղաքացիություն տալու վերաբերյալ, ինչպես դա կատարվում է յուրաքանչյուր (նախագահական) ժամանակաշրջանի վերջում, երբ հանրապետության նախագահը հանձնարարում է քաղաքացիություն տալ որոշ բնակիչների: Սա տեղի է ունենում առանց խորհրդարանի: Այս հարցը մի տեսակ միջլիբանանյան կարգավորում է:

– Ձեր պատգամավոր ընտրվելուց մի տարի հետո ինչպե՞ս եք գնահատում պատգամավորական խորհրդի գործունեությունը, նաեւ ձեր դերը որպես պատգամավոր:

– Շուրջ մի տարուց ի վեր պատգամավոր ընտրվելուց հետո, ես ամբողջովին կատարել եմ իմ պատգամավորական պարտականությունները, հատկապես, որ ես պատգամավորական խորհրդի գրասենյակի անդամ եմ, ինչպես նաեւ մասնակցում եմ խորհրդարանի բոլոր աշխատանքներին, քանզի ես անդամ եմ գյուղատնտեսության, տարիքի եւ արտաքին գործերի հանձնաժողովների: Կարող եմ ասել, որ իմ խորհրդարանական կյանքը սկսելուց ի վեր չեմ բացակայել ոչ մի նիստից: Շատ խնդիր ունենք եւ ամեն ինչ անում ենք դրանք իրականացնելու համար:

Պատրաստեց
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՈՎՍԵՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Լեհաստան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ «ՆՈՐ» ԳԱՂՈՒԹ

ժամանակ առ ժամանակ կրկնվող պատերազմները եւ դրա հետեւանքով առաջացած դժվարությունները, սոցիալ-քաղաքական անբարենպաստ պայմանները պատճառ են դարձել հայերին թողնելու հայրենիքը, որոնել, գտնել այնպիսի վայր, որտեղ նրանց ստեղծագործ աշխատանքի համար գոնե կլինեն նպաստավոր պայմաններ: Այդպիսին է եղել մեր պատմությունը, մեր ապրելակերպը, այդպես է նաեւ այսօր, կարիքն ու ընտանիքի հոգսը ստիպել են մարդկանց թողնել հայրենիքը: Այդպես են առաջացել հայկական գաղթօջախները արտասահմանյան տարբեր երկրներում: Եւ այժմ էլ շարունակվում է այդ գործընթացը: Որոշ երկրներում արդեն ստեղծված այդ գաղթօջախները աճում են Հայաստանից մեկնածների հաշվին, որոշ երկրներում կազմավորման շեմին են: Այդպիսի երկրներից են Լեհաստանը, Բուլղարիան: Հայերը Լեհաստանում հիմնվել են դեռեւս 12-13-րդ դարերում: Այստեղ նրանք կոչվել են «Վերմենի» կամ «Կչիժակ», որը նշանակում է խաչակիր:

Մոնղոլ-թաթարական արշավանքի ժամանակ լեհահայերը մեծ օգնություն են ցույց տվել լեհերին: 1241 թվականին, Բաթու խանի զորքերի կողմից պաշարված Կրակով քաղաքում նրանք 7 ամիս շարունակ հերոսական պաշտպանություն են կազմակերպում: Այնքան մեծ է լինում հայերի մատուցած ծառայությունները, որ 1356 թվականին Կազիմիր թագավորը հատուկ հրովարտակով լեհահայերին տալիս է լեհերին հավասար իրավունքներ, որը չունեին ոչ գերմանացիները եւ ոչ էլ մյուս ազգերը: Նրանք ապրում են Լոձ, Կրակով եւ մի շարք այլ քաղաքներում: Սմոլիչ գետի ափին կառուցվում են 2 հայկական գյուղեր՝ Վերմենկի եւ Արմյանկի, որոնք այժմ չկան: Ինքնավարություն ստացած հայերը ակտիվ առեւտուր էին անում Արեւելքի հետ: Այնտեղ, որտեղ նրանք ապրում էին, գործում էր երկու օրենք՝ լեհական եւ հայկական, ըստ այդ օրենքի հայերին իրավունք ուներ դատելու միայն հայկական դատարանը:

1364 թվականին հայոց կաթողիկոս Մեսրոպ Ա. Արտազեցին հատուկ հրովարտակով Լեհաստանում հիմնադրում է հայկական թեմ՝ Գրիգոր եպիսկոպոսի գլխավորությամբ: Որոշ ժամանակ անց այստեղ հաշվվում են 350 հայկական գործող եկեղեցիներ:

Հայկական գաղթօջախը Լեհաստանում գործում է մինչեւ 17-րդ դարը, որից հետո տնտեսաքաղաքական անբարենպաստ վիճակի, կաթոլիկություն ընդունելու հետեւանքով մեծ մասը ձուլվում է, իսկ մյուսները հեռանում են այլ երկրներ, մասնավորապես Ռուսաստան:

Կապը Լեհաստանի եւ Հայաստանի միջեւ կայուն հիմքերի վրա էր դեռեւս Խորհրդային Միության օրոք: Այժմ այս երկու ժողովուրդների կապը թեւակոխել է մի նոր՝ առեւտրա-տնտեսական համագործակցության շրջան եւ լավ կլիներ, որ այն դրվեր պետական հիմքերի վրա: Հայ գործարար մարդկանց ուշադրությունը Ռուսաստանից ուղղվում է դեպի եվրոպական երկրներ, հատկապես Գերմանիա: Գերմանական գործոնի դերը գնալով ուժեղանում է (գործարար մարդկանց շրջանում): Գերմանական ապրանքների համար լավագույն շուկան Ռուսաստանն է, որը բիզնեսի բնագավառում հնարավորությունների եւ ընդունակությունների բացահայտման երկիր է, համեմատած, մասնավոր ժամանակաշրջանում: Լեհաստանը իր աշխարհագրական դիրքով լավ սահման է դեպի Գերմանիա եւ Արեւմտյան Եվրոպա, եւ նրա տարածքը համեմատաբար ավելի բարենպաստ է, քան Չեխոսլովակիայի, որը բաժանված է Սլովակիայի ու Չեխիայի՝ յուրաքանչյուրն իր մաքսային համակարգերով: Լեհաստանը, որպես ռեգիոնալ նշանավոր տարածք, խթանում է այստեղ հայկական տարրի կենտրոնացմանը: Դեռ մինչեւ 90-ական թվականները բիզնեսով զբաղվող լեհերին հաճախ կարելի էր տեսնել Երեւանի շուկաներում, հյուրանոցներում: Նախկին ԽՍՀՄ-ում քաղաքական լարվածության պատճառով նրանց հոսքը կտրուկ նվազեց: Այս ամենին զուգընթաց նրանք իրավունք ստացան առանց հրավերի, ազատ շրջագայել ամբողջ Եվրոպայում: Կասեցվեց հակառակ գործընթացը: 90-ական թվականներից, առեւտրական նպատակներով սկսվեց հայերի արտահոսքը դեպի Լեհաստանի Հանրապետություն: Այդ հոսքը ավելի ուժեղացավ Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական պայմանների ծանրանալուց հետո: Իսկ ինչո՞ւ հատկապես Լեհաստան: Այն պարզ պատճառով, որ ճանապարհները դեպի Լեհաստան այնքան էլ դժվարամատչելի չէին, բարենպաստ պայմաններ կան առեւտրով զբաղվելու համար: Երկրի սոցիալ-տնտեսական վիճակը բարվոք է, որի պայմաններում ամերիկյան դոլարը համեմատաբար ավելի էժան է:

Ինչ խոսք, առավել կարեւոր է նաեւ լեհ ժողովրդի բարյացակամ վերաբերմունքը, որը զուգակցվում է դարերով եկած բարեկամական կապերի արտահայտություն է: Երկու ժողովուրդների՝ հայերի եւ լեհերի շփումը միմյանց հետ այստեղ մի նոր որակ ստացավ: Հայերն այստեղ ներկայանում են իրենց ազգային կուլտուրայով եւ աշխույժ ընկնում գործարարությամբ: Վերջերս Լեհաստանի Ճկյայրսկա Պոոբքա քաղաքում տեղի ունեցած ուսանողական երգի փառատոնին հայ ուսանողները նույնպես հանդես եկան ազգային երգ-երաժշտությամբ ու պարերով: Այն հեռարձակվեց Լեհաստանի հեռուստատեսությամբ եւ երեք տեւեց ողջինդով: 26-ամյա այդ փառատոնի առաջին հյուրը հայերն էին, որոնք բարձր տպավորություն թողեցին ներկաների վրա եւ արժանացան դատակազմի հատուկ մրցանակին:

Հիմնականում հայերն այստեղ զբաղվում են բիզնեսով եւ շինարարական աշխատանքներով: Հայ վարպետներն այստեղ սիրված են եւ առանձնահատուկ են կառուցում: Այդ աշխատանքները հիմնականում պայմանագրային բնույթի սեզոնային աշխատանքներ են:

Հայկական տարրը օրեցօր ավելանում է այստեղ, եւ այս հանգամանքը տեղիք է տալիս ենթադրելու, որ շատ մոտ ժամանակաշրջանում կարող է ծագել մի նոր հայկական կենտրոն, իրեն հատուկ առանձնահատկություններով, եւ մինչեւ 1977 թվականին Կրակովում ստեղծված «Հայ ընկերությունը» դառնա այն հիմքը, որի շուրջ պետք է համախմբվեն Լեհաստանի Հանրապետությունում մեկ գրված հայերը:

Հայերի մեծ հոսքը դեպի Լեհաստան կապված է նաեւ Գերմանիայի Ֆեդերատիվ Հանրապետություն ուղեւորվելու հետ: Այստեղ են գալիս մարդիկ, որոնք չունենալով հրավերներ, ցանկանում են թաքուն անցնել Գերմանիա: Սակայն գերմանական սահմանի խիստ հսկողությունը համակարգիչների միջոցով սահմանազանցների հնարավորությունները խիստ սահմանափակում է: Ինչ արած, կարիքն է ստիպում մարդկանց դիմել այդ քայլին:

Դժվարությունները անհամար են, հատկապես ուղեւորությունները, սկսած Հայաստանից մինչեւ Լեհաստան, եւ դրանց հաղթահարումը հսկայական ծախսեր եւ ժամանակ են պահանջում: Ուղեւորությունները կատարվում են առայժմ Ուկրաինայով, Բելառուսով եւ մերձբալթյան հանրապետություններով: Հայաստանից կատարվող ուղիղ չվերթները դեպի Լեհաստանի Հանրապետություն կկրճատեն ծախսերն ու ժամանակը: Այդ ամենը հնարավորություն կտա հայ գործարար մարդկանց օդային միակ կենսական ճանապարհով Հայաստան բերել առաջին անհրաժեշտության ապրանքներ:

Դժվարությունները հաղթահարելու հայկական յուրահատկությունը մեծ զարմանք է պատճառում յուրաքանչյուր արտասահմանցու, այդ թվում լեհերին: Լուրերն ու համախակի այստեղ կրկնվող հաղորդումները Հայաստանի եւ Ղարաբաղի ծանր վիճակի մասին, երկարատեւ շրջափակումը եւ այդ պայմաններում մեր ժողովրդի գոյատեւման մեծ ձգտումն անհասկանալի եւ զարմանալի են բոլորի համար: Ինչպե՞ս է հնարավոր ապրել հնգամյա շրջափակման մեջ, միայն օդային հաղորդակցությամբ:

ԱՐՏԱԿ ԲՈՇՅԱՆ

Կարճ

«Ոչ միայն հացիւ» ծրագիրը գործողության մեջ

Հայ Առաքելական եկեղեցու Ամերիկայի Արեւելյան թեմի Հայ օգնության ֆոնդի հերթական բարեգործական ձեռնարկումը նպատակ ունի 1992 թ. նոյեմբերի 20-ից մինչեւ 1993 թ. ապրիլի 19-ը ընկած ժամանակահատվածում ծնված երեւանաբնակ բոլոր երեխաներին բաշխել մանկական սնունդ: Բացի 48 տուփ մանկական սննդից, երեխաները կստանան «Մկրտություն եւ դրոշմ» գիրքը եւ ոսկեգույն խաչ շղթայով: Ամերիկյան թեմի երեւանյան գրասենյակը հայտնում է, որ բաշխումը կիրականացվի փուլերով: Հինգշաբթի օրը, նոյեմբերի 4-ին կսկսվի մանկական սննդի բաշխումը հետեւյալ բուժհիմնարկներում. 5 (հինգ) եւ 8 (ութ) պոլիկլինիկաներում, 1 (մեկ) մանկական հիվանդանոցում եւ 1 (մեկ) մանկական պոլիկլինիկայում: Ծնողները պետք է դիմեն իրենց տեղամասային բժիշկներին եւ, երեխայի ծննդյան վկայականը ներկայացնելուց հետո, ստանան մանկական սնունդը: Այլ բուժհիմնարկներում բաշխման ժամկետների մասին կհաղորդվի լրացուցիչ: ■

Արդեն գործում են 488 հասարակական կազմակերպություններ

ՀՀ արդարադատության նախարարության հասարակական եւ հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների գրանցման բաժնի պետ Վոլոդյա Մանասարյանը Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին հայտնեց, որ նախարարության վերջին կոլեգիայի նիստում հաստատվել է եւս 13 հասարակական կազմակերպությունների գրանցումը, եւ այժմ դրանք 488-ն են: Գրանցված կազմակերպություններից կարելի է նշել ավտոմոբիլային մարզաձեւի ֆեդերացիան, «Հայաստան-Բուլղարիա» ընկերությունը, «Հայաստան-Շվեյցարիա» ընկերությունը, կարատեի կիոկուշինկայ մարզաձեւի «Պյուցագուն» ակումբը, Հայկական Բարեգործական օլիմպիական հիմնադրամը, «Արամ Խաչատրյան» միջազգային մշակութային հիմնադրամը, Հայաստանի ֆիլատելիստների միությունը: ՆՏ

Երկաթուղու գործկոմի դիսպետչերականում

Երկաթուղու գործկոմի լրատվական կենտրոնի ղեկավար Սուրեն Վարդեւանյանը հաղորդել է, որ նոյեմբերի 1-ի գործկոմի դիսպետչերական խորհրդակցությունում քննարկվել են մի շարք խնդիրներ, որոնց թվում քաղաքի ջրամատակարարման վիճակի վատթարացման հարցը, երկաթուղիների գործկոմների բացթողումների հետեւանքով բենզինի եւ այլ տեսակի վառելանյութի վաճառքը անթույլատրելի վայրերում (փողոցներում, զազոնների վրա եւ այլն), նշվել է նաեւ, որ վատ է կազմակերպվում վառելափայտի ներկրումը քաղաք, հատկապես Սպանդարյանի շրջանում: Երկաթուղու գործադիր կոմիտեի նախագահ Վահագն Խաչատրյանը հանձնարարել է ստուգել եւ արգելել ջրամղիչ պոմպակայանների էլեկտրասնուցումը, արգելել վառելանյութի վաճառքը անթույլատրելի վայրերում: Նախագահը բնակտնտեսական [illegible] վարչությանը հանձնարարեց մեկ անգամ եւս փորձարկել ջեռուցման ցանցերը եւ վերացնել վթարները: ՆՏ

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միություն

Ազգային օպերայի թատրոնի Խաչատրյան սրահում նոյեմբերի 6-ին, ժամը 14.00-ին տեղի կունենա համերգ նվիրված Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության 3-րդ տարելիցին:

Ծրագրում
ԱՕԹ կամերային նվագախումբ
Գեղ. ղեկավար եւ դիրիժոր
ՎԻԼԵՆ ՇԱՐՏՕՂԼՅԱՆ
Մենակատարներ
ԱՐԱ ԱՎԱՆՅԱՆ, ՌՈՒԶԱՆ ՇԻՐԻՆՅԱՆ
Վ. Մոցարտ, Սիմֆոնիա թիվ 1,
Նեապոլյան եւ հայկական երգեր.

Համերգին մասնակցում է Հայկանուշ Դանիելյանի անվան երաժշտական դպրոցի «Քարավան» համույթը: Համերգի ժամանակ կբացվի Արցախի երեխաների աշխատանքների ցուցահանդես:

Մուտքն ազատ է

Մոսկվա

Ղարաբաղյան թեման եւ ղարաբաղցիները Մոսկվայում

Ռուսաստանի կազմի մեջ Ղարաբաղի մտնելու 180-ամյակի առթիվ Մոսկվայում անցկացվելիք հանդիսավոր միջոցառումների առաջիններից մեկը բուռն արձագանքեցին... ադրբեջանցիները: Պարզ է, խոսս բացասաբար. «Վրդովմունքն ու տարակուսանքը» փարատելու համար Ադրբեջանի լիազոր ներկայացուցիչ Ռզաեւին ստիպված էր ընդունել նախագահ Էլչիբեյի օգնականներից մեկը: Ճիշտ է, միջոցառումների նախաձեռնողը հասարակական կազմակերպություն է՝ Միջազգային հայ համաժողովը, եւ Ռուսաստանի ու Հայաստանի պաշտոնական իշխանությունները չեն առնչված դրանց, այդուհանդերձ Ադրբեջանի լիազոր ներկայացուցչությունը ՌԴ արտգործնախարարությանն ուղղված նոտայում իր պարտքն է համարում դատապարտել Ռուսաստանի հասարակայնությանը մոլորության մեջ գցող այդ միջոցառումը:

Բարդ սկանդալ չստացվեց: Երեկ օր շարունակ Մոսկվայի հայ համայնքի եւ Հայաստանի մտավորականության ներկայացուցիչները Միությունների տան սյունազարդ դահլիճում շուքով նշեցին մեր ժողովրդի պատմության այդ նշանակալի տարելիցը: Անկախ այն բանից, թե Հայաստանում ինչ հասարակական կարծիք է ստեղծված Միջազգային հայ համաժողովի նախագահ Սերժ Ջիլավյանի մասին, ներկա միջոցառումներն անցկացնելը պատիվ է բերում նրան:

Նման, մեր օրերում ոչ սովորական, պատմական իրադարձության նշումը Ռուսաստանի մայրաքաղաքում, մանավանդ, որ դա «չվրիպեց» մամուլի ու հատկապես հեռուստատեսության ուշադրությունից, այժմեական էր մի շարք առումներով: Ղարաբաղը հայերիս համար կյանքի խնդիր է, եւ ոչ թե սոսկ էթնիկական, քաղաքական-տարածքային կամ այլ խնդիր: Ռուսաստանում դա վերջին տարիներին տարբեր ձեւով է ընկալվել, եւ կարեւոր էր տեսնել, թե ղարաբաղյան իրադարձությունները ինչ ընկալում են գտնում տեղի հասարակության կողմից ներկայումս:

Նախ ասենք, որ ելույթների ընթացքում հայ թե այլազգի ելույթ ունեցողները ողբեր չհնչեցրին, ոչ էլ նշանավոր չարծարծեց «դարեր շարունակ մեզ կոտորել են ու թալանել» [illegible] լոզունգը: Գերիշխում էր արժանապատվության զգացումը, թեեւ, հասկանալի է, Ղարաբաղի թեման չէր կարող տուրք չտալ նաեւ զգացմունքայնությանը: Փչում էր, իր ներքին հակա-ություններից ու քաղաքական եւ սոցիալական բեկումներից ցնցվող Ռուսաստանի հասարակական շերտերը կարող են լավագույն դեպքում չեզոք լինել (չասենք անտարբեր) մեզ հուզող հարցում: Բայց առաջին մթնոլորտը այլ կերպ էր տրամադրում: Դժվարություններով հանդերձ

Ռուսաստանը ձեւավորում է իր աշխարհաքաղաքական ստրատեգիական կողմնորոշումները Անդրկովկասում, եւ դա պարզորոշ արտացոլվում էր ռուս քաղաքագետների, գիտնականների, պատմաբանների, հրապարակախոսների, արվեստագետների, հոգեւորականների ելույթներում: Այն միտքն էր ընդգծվում, որ հայերը ռուսների բնական դաշնակիցն են շրջանում, եւ այդ փաստի անտեսումը անցանկալի հետեւանքների կհանգեցնի երկու կողմին էլ: Հաճախ էին հնչում «ֆրիտոնյա», «ֆրիտոնականություն» բառերը: Այս առումով շատերի համար անակնկալ էր կազակների միության ներկայացուցչի ելույթի խոսքը, որ ընդգծեց, որ կազակությունը հենվում է ֆրիտոնեության գաղափարների վրա, հայտարարեց, որ հայերն իրենց եղբայրներն են ու իրենք միշտ կողմնակիցն են նրանց: Ուզում եմ հավաստել դրան:

Անտարակույս ռուս մտավորականությունն արդեն հասկանում է, որ Ղարաբաղը սոսկ հայության խնդիր չէ, որ այստեղ խաչաձեւվում են տարբեր պետությունների կենսական շահեր, եւ Ղարաբաղի շուրջը վարվող ռազմաքաղաքական խաղերում Ռուսաստանը պետք է արագացնի դաշնակցի որոշակիացման իր որոշումները: Համենայն դեպս [illegible] նշվում էր Ղարաբաղի մեծ դերը Ռուսաստանի կողմից հարեւան հանրապետությանը ծնկի բերելու գործում:

Ոչ ոք չէր ժխտում, որ Հայաստանի նկատմամբ Ռուսաստանի քաղաքականությունը անմեղ չի եղել: Ռուս գիտնականներից մեկն այն զուգահեռն անցկացրեց, որ բոլշեւիզմը իր առաջին ծանր հարվածը հասցրեց երկու ժողովուրդների ուսերին, գլխատելով նրա ոգեղենական մտավոր սերուցքը, եւ հայերին նրանց տարածքի հաշվին լուծելով իր «համաշխարհային հեղափոխության» խնդիրները:

Միջոցառումը կրկին դրսեւորեց ռուսահայության հստակ դիրքորոշումը Հայաստանի ու Ղարաբաղի դաշնակցի հարցում: Տեղի հայերի ելույթներում այն միտքն էր շեշտվում, որ մեր ժողովրդի փրկության ուղին առաջին հերթին անցնում է Մոսկվայով, եւ ամենաիրատեսական քաղաքականությունը մեր շահերի ընդհանրացման քաղաքականությունն է:

Բնավ էլ հաճոյանալու ձգտումը չէր պատճառը, որ որոշ ռուս հռետորներ իրենց խոսքն սկսում կամ ավարտում էին հայերեն ողջույններով: Համենայն դեպս, ոչ մի հայի մեջ կասկած չառաջացրեց ռուս գիտնականներից մեկի անկեղծությունը, երբ նա, դիմելով ներկաներին, կոտրված հայերենով ասաց՝ ցավդ տանեմ, հայ ժողովուրդ:

Եւ մի խումբ համերգների մասին: Ղարաբաղցիները մոսկվացիներին ցույց տվեցին, որ իրենք ոչ միայն կռվել գիտեն, այլեւ հիանալի երգել ու պարել...

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մոսկվա

digitised by A.R.A.R.@

Աշխարհ

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐՈՎ, ԵՐԿՐԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆԸ 5,5 ՄԼՐԴ ՄԱՐԴ Է

Ըստ ամերիկյան «Աշխարհի բնակչության կազմակերպության» կենտրոնի ուսումնասիրությունների վերջերս հրապարակած տվյալների, երկիր մոլորակի բնակչությունը 1993 թ. առաջին կիսամյակին 5.5 մլրդ է: Համաձայն այդ կենտրոնի ուսումնասիրությունների, 2025 թ. աշխարհի բնակչությունը կդառնա 8.4 մլրդ:

Աշխարհի բնակչությունն ըստ աշխարհամասերի հետեւյալ կերպ է բաշխված.

Աշխարհամաս	1993	2025
Աֆրիկա	676 մլն	1.5 մլրդ
Ասիա	3.3 մլրդ	5 մլրդ
Ավստրալիա	27.7 մլն	39 մլն
Հս. Ամերիկա	286 մլն	371 մլն
Հր. Ամերիկա	460 մլն	682 մլն
Եվրոպա (առանց Ռուս.-ի)	579 մլն	584 մլն

Նախկին Խորհրդային Միության բնակչությունը հաշվի է առնվել առանձին-առանձին, ըստ աշխարհամասերի: Ռուսաստանը, որն ուսումնասիրվել է առանձին, 149 մլն բնակիչ ունի, 2025-ին կունենա 152 մլն:

1993 թ. աշխարհում ամենաշատ բնակչություն ունեցող առաջին տասնյակը

1. Չինաստան	1.17 մլրդ
2. Հնդկաստան	897 մլն
3. ԱՄՆ	258 մլն
4. Ինդոնեզիա	188 մլն
5. Բրազիլիա	152 մլն
6. Ռուսաստան	149 մլն
7. Ճապոնիա	124 մլն
8. Պակիստան	122 մլն
9. Բանգլադեշ	113 մլն
10. Նիգերիա	93 մլն

Վերը նշված հետազոտությունների համաձայն, Եվրոպայի տնտեսական ընկերակցության անդամ 10 երկրների բնակչությունը միասին վերցրած 338 մլն է:

Բնակչության խտության ռեկորդակիրը Հոնգկոնգն է. 5800 մարդ մեկ քառակուսի կմ վրա, այնուհետեւ Սինգապուրը` 4500 մարդ մեկ քառ. կմ վրա: Հակառակ տեսանկյունից առաջին տեղում է Մոնղոլիան` 1.5 մարդ մեկ քառ. կմ վրա: Աշխարհում բնակչության միջինը 40.2 մարդ է կազմում մեկ քառակուսի կիլոմետրի վրա:

Երկիր մոլորակի բնակչության աճի միջինը 3.3 տոկոս է կազմում (3.3 երեխա մեկ կնոջ համար): Ամենաբարձր տոկոսը Ռուանդայի փաստն է` 7.9: Երկրորդ հորիզոնականում Մալավին է` 7.7, երրորդ տեղը գրավեցնում է Երուսաղեմյան 7.5 ցուցանիշով:

Բնակչության աճի տոկոսը Հոնգկոնգում 1.2 տոկոս է կազմում, իսկ եվրոպական որոշ երկրներում, այդ թվում Իտալիայում, Իսպանիայում եւ Գերմանիայում այդ թիվն ավելի ցածր է: Ճապոնիան կյանքի միջին տեւողության 79 տարեկան ցուցանիշով այս բնագավառի աշխարհի ռեկորդակիրն է: 78 տարեկան ցուցանիշով երկրորդ հորիզոնականն են զբաղեցնում Իսլանդիան, Հոնգկոնգը եւ Շվեդիան: Երրորդ տեղում 77 տարեկան միջինով գտնվում են Շվեյցարիան, Ավստրալիան, Ֆրանսիան, Իսպանիան եւ Իտալիան: 42 տարեկան միջին տարիքով ամբողջը եզրափակում է Աֆղանստանը: Աշխարհի մակարդակով կյանքի տեւողությունը 65 տարի է:

«Քեյհան», սեպտեմբեր 23 1993

Լուրեր, Կարճ

Նավթահանույթ ավելացման նո տեխնոլոգիա

Ռուսաստանի ԳԱ նավթի ու գազի խ դիրների ինստիտուտը եւ «Ատոմի տեխ» գիտատեխնիկական ֆիրմա մշակել են նավթահանույթի ավելա ման նոր տեխնոլոգիա: Այն հիմնված ոլիմերահիդրոմային «Տեմպոսկրին» հակազդակի օգտագործման վրա: Վե ջինս ոչ միայն թույլ կտա ավելացնե նավթահանույթը, այլեւ արդյունավե է նավթի տարբեր հանքավայրերի մշա ման ու փուլերում: Ուզբեկի հանքա վայրի մի քանի փորձնական տեղամա սերում նոր տեխնոլոգիայի օգտագո ծումը ցույց տվեց, որ մեկ տոննա «Տեմպոսկրինի» ներմուծումը թույլ տալիս յուրաքանչյուր նավթահորի լրացուցիչ ստանալ տարեկան 500-1200 տոննա նավթ, միաժամանակ ջր ծախսը նվազեցնելով 20-30 տոկոսով Ի տարբերություն գոյություն ունեցո նմանակների, «Տեմպոսկրինը» նավ թահանքերին մատակարարվում է չո փոշու տեսքով եւ օգտագործման հա մար լրացուցիչ բաղադրիչներ չի պա հանջում:

Սնարկ

ԿՀՎ-ն վճարել է Հայիթի զինվորականների

ԱՄՆ` ԿՀՎ-ն վճարել է Հայիթիում իշ խանությունը նվաճած զինվորականնե րին եւ խոչընդոտում է օրինակա ընտրված նախագահ Ժան-Բերտրան Ա րիստիդի վերադարձին: Ինչպես հայտ նում է «Նյու Յորք թայմսը», 1980-ա կան թվականների կեսերից մինչեւ 1991 թ. ռազմական հեղաշրջումը ԿՀՎ-ն զինվորականներից բազմա թնույթ տեղեկատվություն է ստացել: Հե տախուզական եւ միջազգային գործե րով հանձնաժողովի անդամ, կոնգրե սական Ռոբերտ Տորիչելլին հաստատու է այդ լուրը: «Նյու Յորք թայմսը» գրում է, որ 80-ական թվականներին ԿՀՎ-ն մի շարք ռազմական եւ քաղա քի գործողություններ է իրականացրե Կարիբյան ավազանում եւ Լատինա կան Ամերիկայում:

Սնար

ԱՄՆ-ը մտադիր է ճզմեց իր միջուկային զինանոցը

Վաշինգտոնում հայտարարվել է, ո ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի վարչա կարգը վերջին 15 տարիներին առաջին անգամ մտադիր է ճզմել իր միջու կային զինանոցը: ԱՄՆ պաշտ պանության նախարար Լես Էսպինը դա բացատրում է նրանով, որ ներկա յումս բացակայում է միջուկային սպառնալիքը նախկին ԽՍՀՄ-ի կող մից: Մ. Նահանգների միջուկային սպառնալիքն այսօր գալիս է մի շար ահաբեկչական պետությունների ա հաբեկիչների կողմից, ինչպիսին են Լի բիան կամ Հյուսիսային Կորեան: ԿՀՎ-ն պատրաստել է 25 երկրների ցուցակ որոնց խաղաղականությունը բեռնաթա կան է ԱՄՆ-ի նկատմամբ: Այդ երկրները մշակում են միջուկային, քիմիական եւ կենսաբանական զենքերի տարբեր տա րատեսակներ: ԱՄՆ-ը զինանոցի ճզմման արդյունքում կկրճատի իր մի ջուկային մարտագլխիկների թիվը (1 հազար մարտագլխիկներից ավելի 3 հազարը նախատեսված էին ԽՍՀՄ-ի համար):

Սնարկ

«Ռուսաստանի բիզնեսի կլոր սեղան»

Պետական կառույցներում սեփականա տերերի շահերի ներկայացում` սա է ռուսաստանցի ձեռնարկատերերի նոր կազմակերպության` «Ռուսաստանի բիզնեսի կլոր սեղանի» հիմնական նպատակը, որի հիմնադիր համագումարը տեղի ունեցավ Մոսկվայում: «Կլոր սեղանը» միավորել է 70-ից ավելի ձեռնարկչական հասարակական միություններ ու տնտեսական ընկերակցություններ, կոնսորցիումներ ու խոշոր ֆինանսական տներ: Ձեռնարկատերերը դիմեցին Ռուսաստանի նախագահին եւ վարչապետին, խնդրելով բարձրացնել Ռուսաստանի կառավարության ապրանքներ ձեռնարկչության զարգացման հասարակական խորհրդի կարգավիճակը եւ ընդլայնել դրա լիազորությունները:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

Տնտեսություն

Ինչպիսի՞ն է թուրքմենական դրամը

Նոյեմբերի 1-ից Թուրքմենստանի տարածքում շրջանառության մեջ է դրվել մանաթը, որը կդառնա հանրապետության տարածքում միակ օրինական վճարամիջոցը: 1, 5, 10, 20, 50, 100 եւ 500 մանաթ արժողությամբ թղթադրամները պատրաստված են սպիտակ թղթից, ունեն հատուկ մանրաթելեր եւ նշույլի ուրվագծով ջրանիշ: Թղթադրամներն ունեն յոթանիշ համար եւ երկտառ սերիա:

10 մանաթ եւ ավելի բարձր արժողությամբ թղթադրամների երեսի աջակողմյան մեկ երրորդ մասում պատկերված է Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովի դիմանկարը: Թղթադրամների հակառակ երեսին զետեղված են պատմական տարբեր հուշարձանների` մզկիթների, սուլթան Սանջարի եւ Թուրեբեգ խանումի դամբարանների պատկերները: Շրջանառության մեջ են դրվում նաեւ 1, 5, 10, 20 եւ 50 թենգե արժողությամբ մետաղադրամներ (1 թենգեն հավասար է 0,01 մանաթի): Բոլոր մետաղադրամների երեսակողմին Թուրքմենստանի նախագահի դիմանկարն է եւ թուրքմեներեն լատինատառ մակագրություն. «Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազով»: Դրանց հակառակ երեսին կան արժեքը նշող թվեր, կենտրոնային նախշ եւ «Թուրքմենստանի թենգե 1993 թ.» մակագրություն: 20 եւ 50 թենգե արժողությամբ մետաղադրամները պատրաստված են նիկելապատ պողպատից, մյուսները` պղնձապատ պողպատից»:

ԻՖ

Մոդայիկ

Իտալիայում ավելանում են թռիչքները

Երկուշաբթի օրվանից Իտալիայում գործում են ներքին թռիչքներ իրականացնող երկու նոր ձեռնարկություն` «Էյր Եվրոպան» եւ «Միջերկրածովյան ԷՄԱԷՍը»: Մասսաբուկիսյան ղայմամադիա ուժի մեջ մտնելուց հետո, թռիչքներ կազմակերպող արտասահմանյան ընկերությունները կարող են ներքին թռիչքներ առաջարկել եվրոպական համագործակցության երկրների շրջանակներում: Արցախից երկու նոր ձեռնարկությունները առաջարկում են էականորեն ավելի էժան թռիչքներ, քան տեղական ավիաընկերությունների թռիչքներն են:

«Էյր Եվրոպան» Մադրիդը կապում է երկրի 12 քաղաքների հետ, գործող գների կեսի չափով:

Միջազգային

Կատարը հերքում է Իսրայելին գազ վաճառելու լուրերը

Կատարը հերքել է 25 տարի շարունակ Իսրայելին բնական գազ մատակարարելու վերաբերյալ համաձայնագրի հնարավոր կնքման առնչվող հաղորդումները:

Ինչպես հայտարարել Կատարի էներգետիկայի նախարար Աբդուլլահ Բեն Համադ ալ Աթիյան, նման լուրերը «անհիմն են»: Նրա խոսքերով, Իսրայելի հետ տնտեսական ամեն տեսակ կապերի զարգացումն «անհնար է», քանի դեռ արաբական երկրները բռնկտում են նրան: «Կատարի դիրքորոշումը եւ Պարսից ծոցի արաբական պետությունների համագործակցության խորհրդի անդամ երկրները համերաշխ են Իսրայելի նկատմամբ պատժամիջոցների կիրառման հարցում», նշեց նախարարը:

Ալ Աթիյայի հերքումը հաջորդեց հինգշաբթի օրը Իսրայելի էներգետիկայի եւ ենթակառուցվածքի նախարար Մոշե Շահալի արած այն հայտարարությանը, թե Պարսից ծոցի էմիրություններից մեկը եկել ամիս համաձայնագիր է ստորագրելու Իսրայելին 25 տարի գազ մատակարարելու վերաբերյալ: Ընդսմին, Մ. Շահալը հրաժարվել էր նշել այդ երկրի անունը:

Իր հերթին, Իսրայելի ռադիոն ճշգրտել էր, թե փոխկին մատակարարը կարող է լինել Կատարը, քանի որ այդ երկրի արտգործնախարար Համադ Բեն Ջասեմ Բեն Ջաբեր ալ Թանին Նյու Յորքում հանդիպում է ունեցել իր իսրայելցի պաշտոնակից Շիմոն Պերեսի հետ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՒՄ Է ԲԱՑ ՄՐՑՈՒՅԹ ԱՄՆ-ՈՒՄ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՈՎ ԶԲԱՂՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ամերիկյան երկու կազմակերպություններ` Միջազգային հետազոտությունների ու փոխանակման խորհուրդը (IREX) եւ Ռուսերենի ուսուցիչների ամերիկյան խորհուրդը (ACTR) բաց մրցույթ են հայտարարում ԱՄՆ-ում հումանիտար եւ սոցիալական գիտությունների բնագավառում 1993-1994 ակադեմիական տարում գիտահետազոտական աշխատանքով զբաղվելու համար: ԱՊՀ-ի երկրների գիտնականները կարող են 3-9 ամսով ԱՄՆ-ի համալսարաններում եւ գիտական կենտրոններում անհատական, գիտական աստիճանի չհանգեցնող հետազոտություններ վարել: Սույն ծրագիրը ֆինանսավորվում է ԱՄՆ-ի Տեղեկատվական գործակալության կողմից:

ԾՐԱԳՐԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Դիմորդները պետք է

– լինեն ԱՊՀ-ի որեւէ երկրի քաղաքացի.
– լավ տիրապետեն խոսակցական եւ գրավոր անգլերենին.
– ԱՄՆ-ում կատարելու անհրաժեշտություն ունեցող անհատական գիտական հետազոտության առաջարկություն ներկայացնեն հումանիտար ու սոցիալական գիտությունների բնագավառում.
– ACTR կազմակերպության համար դիմորդները պետք է կամ աշխատելիս լինեն գիտությունների թեկնածուի աստիճանի չափ բերման համար, կամ արդեն ունենան այդ աստիճանը.
– IREX կազմակերպության համար դիմորդները պետք է գիտությունների թեկնածուի կամ դոկտորի աստիճան ունենան, կամ էլ գիտական ամսագրերում հրապարակված հինգ նշանակալի հոդված:

Փաստաթղթերի ձեւի բերման եւ լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք դիմել «Այրեխի» գրասենյակ:

Փաստաթղթերի ետ հանձնելու վերջին ժամկետը դեկտեմբերի 10-ն է:

Մեր հասցեն է.

Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40
Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարան
Սենյակ 10 (գրադարանի կողքին):

ԱՐՑԱԽԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՕՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարությունն ու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ժողովրդական կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարությունը ս/թ նոյեմբերի 1-7-ը Հայաստանում կազմակերպում են Արցախի մշակութային օրեր:
Այդ օրերին Երեւանի Ստանիսլավսկու անվան ռուսական թատրոնում, Արտաշատում, Գյումրիում ներկայացումներով հանդես կգա Արցախի թատրոնը:
Էջմիածնում, Աշտարակում, Արարատում, Երեւան քաղաքի «Կանազ» եւ «Նաիրիտ» գործարանների մշակույթի պալատներում համերգներով հանդես կգան Արցախի երգի-պարի պետական, «Ղարաբաղ» ժողովրդական երգի եւ «Ղարաբաղի քաղաներ» վոկալ մանկական անսամբլները, ինչպես նաեւ Ստեփանակերտի արվեստի դպրոցի պարային խումբը:
Այդ օրերին Երեւանի Նկարչի տանը անընդմեջ կգործի Արցախի նկարիչների ցուցահանդեսը:
Փակման արարողությունը տեղի կունենա Ալ. Սպենդիարյանի անվ. օպերայի եւ բալետի պետական ակադեմիական թատրոնում:

07 XI	ԱՐՑԱԽԻ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ ՆԿԱՐՉԻ ՏԱՆԸ ՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ
05 XI	ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ ՍՏԱՆԻՍԼԱՎՍԿՈՒ ԱՆՎԱՆ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆՈՒՄ ժ. 16[00]
04 XI	ԵԼՈՒՅԹ ԳՅՈՒՄՐԻՈՒՄ ժ. 16[00] ԵՐԳԻ ՊԱՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՆՍԱՄԲԼ
04 XI	ՀԱՄԵՐԳ ՍՏԱՆԻՍԼԱՎՍԿՈՒ ԱՆՎԱՆ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆՈՒՄ ժ. 16[00]
04 XI	ՀԱՄԵՐԳ ԵՎ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ «ԿԱՆԱԶ» ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՊԱԼԱՏՈՒՄ ժ. 16[00] «ՂԱՐԱԲԱՂ» ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԻ ԱՆՍԱՄԲԼ
04 XI	ՀԱՄԵՐԳ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՄԵՐԱՅԻՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՆԸ ժ. 16[00]
05 XI	ՀԱՄԵՐԳ ԵՎ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ «ՆԱԻՐԻՏ» ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՊԱԼԱՏՈՒՄ ժ. 16[00] «ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՔԱՂԱՆԵՐ» ՎՈԿԱԼ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԱՆՍԱՄԲԼ ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻ ԱՐՎԵՍՏԻ ԴՊՐՈՑԻ ՊԱՐԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲ
04 XI	ՀԱՄԵՐԳ ԱՐԱՐԱՏՈՒՄ ժ. 16[00]
06 XI	ՓԱԿՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՕՊԵՐԱՅԻ ԵՎ ԲԱԼԵՏԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆՈՒՄ ժ. 16[00]

digitised by A.R.A.R.@

Կփոփոխվի ներդրումներին առնչվող օրենսդրությունը

Մոտ ժամանակներս էական փոփոխություններ կկատարվեն օտարերկրյա ներդրումներին առնչվող օրենսդրության մեջ, ինչը պետք է առավել բարենպաստ եւ կայուն տնտեսական պայմաններ ստեղծի միջազգային համագործակցության համար: Այդ մասին հայտնի դարձավ Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի նամակից, որ նա հղել է Սանկտ Պետերբուրգում բացված «Համատեղ ձեռնարկություն Ռուսաստանում» առաջին միջազգային կոնգրեսին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

Մրցակիցները շրջանցում են տեխնոլոգիական արգելքը

Այսպես կոչված «հյուսիսային տարածքների»՝ Կունաշիր, Իտուրուպ, Շիկոտան կղզիների վրա ճապոնական կողմի հաստատած տեխնոլոգիական արգելքը հաջողությամբ շրջանցում են ուրիշ երկրների խաղաղափանության ազդեցությանը նվազ ենթակա մրցակիցները: Օրինակ, անցյալ տարի գերմանացի ձեռնարկատերերը աղիական սառնարան կառուցեցին Շիկոտան կղզում գտնվող ձկնակոմբինատում: Իսկ այժմ, ինչպես հաղորդում է «Գուբերնսկիե նովոստի» թերթը, հարավկուրիլյան ձկնակոմբինատում (Կունաշիր կղզի) Կորեայի հանրապետության մասնագետները մոնտաժում են ծովոզնու ձկնկիթի արտադրության հոսքագծեր: Ընդամենը մի քանի տարի է, ինչ այդ նրբախորտիկն արդյունահանվում է Կունաշիրի ափամերձ ջրերում: Մինչեւ վերջերս ծովոզնու ամբողջ քանակությունը որպես հումք ուղարկվում էր հարեւան ճապոնական Հոկայդո կղզի, որտեղ իրացվում էր իջեցված գներով: Կոմբինատում որոշեցին գնալ ուրիշ ճանապարհով՝ անմիջականորեն ձեռնարկությունում սկսել ձկնկիթի թողարկումը, որը մրցունակ է արտաքին շուկայում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

Ստեղծվում է լատինամերիկյան նավթային կարտել

Էկվադորի կառավարության նախաձեռնությամբ, Լատինական Ամերիկայի եւ Կարիբյան ավազանի նավթ արտադրող առաջատար երկրները կստեղծեն կարտել, որը սերտորեն կապված կլինի նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության հետ: Այդ մասին հաղորդեց բրազիլական «Գազետա մերկանտիլ» թերթը: Այդ խմբավորման կազմավորման նախապատրաստական հանդիպումը բացվեց նոյեմբերի 2-ին Կոստա Ռիկայում: Էկվադորի էներգետիկայի եւ լեռնահանքային արդյունաբերության նախարար Ակոստայի խոսքերով, նոր կարտելը «նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության նման չի սահմանի արտադրության քվոտաներ: Նրա նպատակն է համակարգել լատինամերիկյան եւ կարիբյան երկրների ընդհանուր քաղաքականությունը նավթի արտադրության եւ արտահանման բնագավառում: Նոր խմբավորման հիմնադիրները են Էկվադորը, Կոլումբիան, Մեքսիկան, Վենեսուելան եւ Տրինիդադն ու Տոբագոն: Դրանք նավթ արտահանող ամերիկյան եւ կարիբյան երկրների կազմակերպության անդամներ են, որը գործում է 1983 թվականից:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ ՏԱՍՍ

Եւս մեկ հին բաբելոնական քաղաք

Գերմանիայի Թյուրինգենի քաղաքի համալսարանի հնագիտական արշավախումբը հայտարարել է, որ հայտնաբերել է մ. թ. ա. 2-3 հազարամյակներին վերաբերվող հին բաբելոնական Թուրուլ քաղաքի մնացորդները: Քաղաքատեղին գտնվում է Սիրիայի հյուսիսում, Թել Ալ Արդ բնակավայրում: Գերմանացի հնագետների տվյալների համաձայն, իրենք արդեն պեղել են պատերի մի մասը, տաճարների մնացորդները եւ մի քանի գերեզման: Թուրուլի տեղադրության ճշգրտմանը նպաստել էին Ռաքիայի թանգարանում պահվող սեպագիր արձանագրությունները: Դա այն նահանգի կենտրոնն է, որի տարածքում պեղումներ են կատարվում:

Մնար

Օշին Քեչիշյան. Ամերիկան կապույտ երազ չէ

Ամերիկահայ գրական-հասարակական այս գործչի անունը լսել եւ կարդացել էի կրթական-մշակութային ամենատարբեր ձեռնարկների առնչությամբ, որ տեղի են ունենում Լոս Անջելեսում: Օշին Քեչիշյանը տեղի Թեքեյան մշակութային միության հիմնադիրներից է, «Արշակ Տիգրանյան» ամենօրյա վարժարանի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ եւ Գլենդեյլի քոլեջի հայոց լեզվի դասախոս: Նա նաեւ Կալիֆորնիայի նահանգի կրթական համակարգի երկլեզվյան ուսուցման քննիչ հանձնախմբի հայերենի պատասխանատուն է: Շատերը նրան կհիշեն որպես այն պատվիրակության ղեկավարի, որ 1983-ին հայրենիք բերեց Վիլյամ Սարոյանի աճյունասափորը: Վերջապես նա հիմնադիր խմբագիրն ու հրատարակիչ-արտոնատերն է Լոս Անջելեսում լույս տեսնող The Armenian Observer (Դիտորդ) անգլիատառ շաբաթաթերթի, որ բարի համբավ ունի թե հայկական, թե ամերիկյան շրջանակներում, իբրեւ հավասարակշռված բովանդակությամբ եւ ազգային հարցերի նկատմամբ ողջամիտ մոտեցումով հայաշունչ մի թերթ:

– Պրն. Քեչիշյան, ի՞նչ նպատակ էր հետապնդում Ձեր այս այցը Հայաստան:

– Լոս Անջելես քաղաքին 13 կրթական մշակներ, ամերիկյան այն վարժարաններու տնօրէններ, որոնց դպրոցներուն մեջ մեծ թիվով հայ աշակերտներ կան, նաեւ Լոս Անջելեսի կրթական համակարգի նշանավոր անդամներ Հայաստան եկան այցելելու աղետի գոտիի դպրոցները, տեսնելու եւ դասելու, թե ինչ ձեւով կարելի է օգտակար ըլլալ Հայաստանի վարժարաններուն՝ Լոս Անջելեսի քաղաքապետարանի խողովակով: Նաեւ՝ օտար ուսուցիչներուն ձեւով մը Հայաստանը ծանոթացնելու, որպեսզի անոնք իմանան, թե այն հայ աշակերտները, որոնք իրենց դասարաններուն կհաճախեն, ինչ մշակույթի տեր են: Եւ պետք է ըսել, որ չափազանց լավ տպավորությամբ մեկնեցան՝ մասնավորաբար կրթական մակարդակեն: Բոլոր տրամադրված են դասագիրքեր ուղարկել անգլերենի ուսուցման համար: Պատվիրակության մեկնումեն հետո 3-4 օրով ես Ղարաբաղ գացի:

– Դուք արդեն 23 տարի խմբագրում եք The Armenian Observer թերթը: Հիմնական գծերով ներկայացրեք, խնդրեմ, ամերիկահայ մամուլի այսօրվա վիճակը:

– Ամերիկահայ մամուլը կարելի է երկու ծիրի մեջ ընդգրկել. մեկը անգլերեն մամուլ, երկրորդն ալ հայերեն: Ամեն մեկ բաժանում իր մեջ ունի կուսակցական թերթեր եւ անկախ թերթեր: Երեք կուսակցություններն ալ ունին իրենց պաշտոնաթերթերը Լոս Անջելեսի մեջ, իսկ ՌԱԿ-ը եւ ՀՅԴ-ն ունին նաեւ անգլերեն լեզվով շաբաթաթերթեր, համապատասխանաբար The Armenian Mirror-Spectator եւ The Armenian Weekly: Կան անշուշտ, նաեւ անկախ թերթեր՝ Նյու Յորքի մեջ The Armenian Reporter, Քալիֆորնիո մեջ՝ The Armenian Observer եւ The California Courier: Այս նահանգում ունինք «Նոր կյանք» եւ «Հայ կյանք» անկախ շաբաթաթերթերը, ՌԱԿ-ի «Նոր օր» եռօրյան, Դաշնակցության «Ասպարեզ» օրաթերթը, հնչակյաններու «Մասիս» շաբաթաթերթը, կան նաեւ ամսաթերթեր, գրական թերթեր: Ունինք մասնավորապես ուշագրավ թերթ մը Լոս Անջելեսի մեջ՝ «Փարոս», որ կհրատարակվի արեւմտահայերէն եւ Հայաստանի տեսական ուղղագրությամբ: Այն առավելապես պիտի օգտակար հանդիսանա արտագաղթողներու համար:

Անդրադառնալով The Armenian Observer-ին, այնտեղ կտպագրենք լուրեր, որոնք մասնավորաբար կնպաստեն հայ ժողովուրդի բարգավաճման: Քիչ մը զգույշ ու վերապահ ենք մեր այսօր լարերը հրապարակավ լվալու, որովհետեւ օտար լեզվով թերթերն օտարներ ալ կկարդան: Իմ թերթս ալ Սփյուռք տուն, դեսպանատուներ կերթա, կոնգրեսականներու կերթա: Այնպես որ, անոնք պետք կարդան ու կտեղեկանան հայերու մասին, Հայ Դատի մասին, ցեղասպանության մասին: Շատ մանրամասներով չենք գրեր:

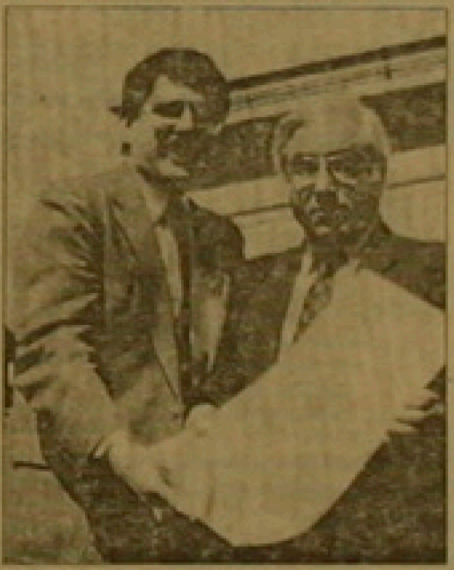

Մեր բոլոր թերթերը փոքր անձնակազմով կաշխատին, որոնք, բացի խմբագիրեն, առավելապես մեկենական աշխատանքներ կընեն: Մեր «թղթակիցները» ճամփա բոլոր գործակալություններն են՝ ամերիկյան, հայկական, կուսակցական: Բնական է, անձնական թղթակիցներ ալ ունինք, որոնք մասնավոր տեղեկություններ կամ վերլուծումներ կուղարկեն մասնավորաբար Հայաստանի մասին: Անոնց հետ կապի մեջ ենք կամ հեռախոսով, կամ ֆաքսով:

Մեր մոտ թերթը բաժանորդագրությամբ է եւ փոստով կուղարկվի ավելի, քան թե կրպակներու: Հասարակաչափ հազիվ 10 տոկոսն է, որովհետեւ մարդիկ ժամանակ չունին խանութ երթալու թերթ վերցնելու: Մեր բոլոր թերթերու մեջ ծանուցումներ, գովազդներ շատ ունինք, բայց հիմնական եկամուտը բաժանորդներեն գանձված գումարներն են: Հետո, մեր թերթերը, մեր խմբագրատուները սփյուռքի մեջ նաեւ ինֆորմացիայի կենտրոններ են, մարդիկ անդադար կհեռաձայնեն պարզ տեղեկատվության համար՝ գաղթականական օրենքներու, դպրոցներու, ծերանոցներու կամ Հայաստանի մեջ պատահած ուշագրավ դեպքի մը մասին:

– Կուզենայինք ծանոթանալ Ձեր դիտումներին կապված Հայաստանից Ամերիկա արտագաղթած մեր հայրենակիցների, ընդհանրապես լոսանջելեսահայ համայնքի, դրա ներսում կատարվող նոր տեղաշարժերի հետ:

– Հայաստանեն Լոս Անջելես հաստատված բավական մեծ համայնք կա: Բավական ներկայացուցչական թիվով արվեստագետներ ունինք: Անոնց վիճակը սոցիալական տեսակետով այնքան ալ գոհացուցիչ չէ, որովհետեւ ամերիկյան կյանքի մեջ մտնելու եւ մերվելու դժվարությունները շատ են: Հիմնականը լեզվի հարցն է: Անգլերեն չիմացողը բավական խնդիրներ կունենա: Կան շատ բարեհաջող գործիչներ, մասնավանդ որակավոր նկարիչներ, երաժիշտներ, երգիչներ, որոնք Լոս Անջելեսի հայ համայնքի գեղարվեստական կյանքին նոր զարկ մը տվին, նոր շեշտ մը ավելցուցին: Սակայն այդ արվեստագետներն այստեղ այն մակարդակը չեն ներկայացներ, ինչ Հայաստանի մեջ կներկայացնեին: Բնական է, ոչ բոլորը: Լոս Անջելես հաստատված հայաստանցիներու մեջ կան նաեւ բժիշկներ, ատամնաբույժներ, դեղագործներ, որոնք հասարակական կյանքի մեջ իրենց ներդրումը կբերեն: Օրինակ, Թեքեյան մշակութային դպրոցին հոգաբարձության մեջ 4, այսպես ասած, հայաստանցի հոգաբարձուներ ունինք: Նաեւ անոր համար բերեմ, որ մեր աշակերտներուն կեսեն ավելին Հայաստանեն արտագաղթած են: Ընդհանրապես քանի մը տարի կառնե, որպեսզի այս նորեկները կարողանան մերվիլ: Երիտասարդներուն համար, իհարկե, ավելի դյուրին է: Անոնք տեսական դպրոցներ կերթան, իսկ մեծահասակներու համար շատ դժվար է: Դժվար է հասկանալ լեզուն չիմացողներու եւ մասնագիտություն չունեցողներու համար: Այժմ Քլինթոնի վարչակազմը որոշ սեղմումներու սկսավ ենթարկել ներգաղթի օրենքները: Հիմա օրինական ձեւով Ամերիկա հաստատվելու որոշ դժվարություններ կան ոչ միայն հայերու համար, այլեւ ընդհանրապես: Հիմա այն կապույտ երազները չկան:

Անջնջելի տպավորված էր Ղարաբաղ այցելությունից: Եղել էր Մածկալաշեն գյուղում, զրուցել մեծ ու փոքրի հետ, մոտիկից հաղորդվել մարտնչող հողի հերոս պաշտպանների հետ: Այդ օրն էլ՝ մեկնումի նախօրյակին, չնայած բազմազբաղությանը, ժամանակ գտավ այցելելու Երուսաղեմում իրեն արաբերեն դասավանդած մաեստրո Օհան Դուրյանին: Ինչպես միշտ, ձայնագրող սարքով էր եւ լուսանկարչական ապարատով, մտքում՝ վաղը իր թերթում տպագրվելիք հերթական հոդվածը:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՄԵԾԱՐԵՑԻՆ «ԱՐԱՐԱՏ-73-ԻՆ»

Տարիներն ինչքան էլ արագորեն հոսեն, «Արարատի» փառահեղ հաղթարշավը չի մոռացվի: «Հրազդան» մարզադաշտում տեղի ունեցավ լեգենդար թիմի 20-ամյակին նվիրված մարզամշակութային տոնահանդես, որն այս ծանր օրերին մեծ շուքով կազմակերպել էր Երեւանի քաղաքային խորհուրդը եւ «Արարատ-73» ընկերությունը (նախագահ Կառլեն Թորոսյան): Շնորհավորական ջերմ խոսքեր շատ հնչեցին: Հանդես եկան պարային տարբեր խմբեր, երգիչներ: «Արարատ-73-ի» տղաներին ողջունեցին եւ հուշանվերներ հանձնեցին «Արարատ-93-ը», «Հասիս» բասկետբոլի ակումբը, ՀԱԵՄ ֆուտբոլային ակումբը: Ծրագիրն անչափ հագեցած էր: Ֆուտբոլային շոու ծրագրով հանդես եկավ «Աստղ» հեռուստաընկերության հավաքականը եւ համաշխարհային մրցույթների դափնեկիր, ոսկե մեդալակիր «Կանգազ» պարային ֆուտբոլային թիմը:

Հետո խաղադաշտ դուրս եկան ֆուտբոլային մեր ոսկե սերնդի ներկայացուցիչները՝ Ալյոշա Աբրահամյանը, Առուստ Մարտիրոսյանը, Ալբերտ Սարգսյանը, Աշոտ Կովալենկոն, Նորայր Մեսրոպյանը, Հովհաննես Զանազանյանը, Սերգեյ Պողոսյանը, Էդուարդ Մարգարովը, Նազար Պետրոսյանը: Չեմպիոն դարձած մեր 15 հերոսներից բացակայում էին Լեւոն Իշտոյանը եւ Սերգեյ Բոնդարենկոն, որոնք մշտական բնակություն են հաստատել ԱՄՆ-ում, Արկադի Հարությունյանը, որ ապրում է Սամարայում, Արկադի Անդրեասյանը, որը մարզում է Բեյրութի ՀՄԸՄ թիմը եւ փաստորեն Նիկոլայ Ղազարյանը: Ցավոք, այլեւս չկա Սամվել Գեւորգյանը, որը ողբերգական վախճան է ունեցել:

«Արարատ-73-ի» 1-ին մրցակիցն էր «Արարատի» բոլոր ժամանակների վետերանների հավաքականը: Տարիների ծանր բեռի տակ էլ «Արարատ-73-ի» անկրկնելի վարպետությունը չի խամրել, եւ նրա առավելությունը բացահայտ էր (4-0): 2-րդ խաղակեսում «Արարատ-73-ի» դեմ դուրս եկավ Երեւանի քաղխորհրդի հավաքականը՝ քաղաքապետ Վահագն Խաչատրյանի գլխավորությամբ, ապացուցելու, որ արեւմտյան քաղաքական գործիչների պես մերոնց, անկախ զբաղվածությունից եւ ամեն տեսակի տեսական հոգսերից, իրենց նույնպես հոգեհարազատ է: Դա անկասկած մեծագույն նոր եւ ուրախալի փաստ է: Թե չէ, մոտ անցյալում տարբեր մակարդակի պետական այրերը մեկուսանում էին յոթը փականների ետեւում: Կարեւոր չէ, թե ինչպես ավարտվեց այս հանդիպումը, չնայած կարող եմ [illegible] վկայել, որ քաղխորհրդի ղեկավարները եւ պատգամավորները նույնպես ֆուտբոլ խաղալ գիտեն եւ մանավանդ 2 անգամ գրավել են «Արարատ-73-ի» դարպասը (չհաշված սեփական դարպասն ընդունածը), կարեւորն այն է, որ նրանք [illegible] հաղթահարեցին լճացած [illegible] ստերեոտիպը:

Հետո պաշտոնական ընդունելության ժամանակ Վահագն Խաչատրյանը, ընդգծելով «Արարատ-73-ի» հաղթանակների պատմական նշանակությունը, քաղխորհրդի անունից հուշանվերներ հանձնեց հոբելյարներին:

Ցավալին միայն այն է, որ այդ հիշարժան միջոցառումից կողմ էր կանգնել ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիան: ■

Հայ շախմատիստների նոր հաջողությունը

Աշխարհի թիմային 3-րդ առաջնության ամփոփիչ աղյուսակ

	Խ	Մ
1. ԱՄՆ	36	22.5
2. Ուկրաինա	36	21
3. Ռուսաստան	36	20.5
4. Հայաստան	36	19
5. Իսլանդիա	36	18.5
6. Լատվիա	36	18
7. Չինաստան	36	18
8. Ուզբեկստան	36	16
9. Շվեյցարիա	36	13.5
10. Կուբա	36	13

Հովանավորները շանթահարված են

Մայքլ Ջորդանի հայտարարությունը, որ հեռանում է բասկետբոլից, խուճապ առաջացրեց իր բազմամիլիոն երկրպագուների շրջանում: Բայց ավելի շատ անակնկալի են եկել եւ անհանգստացած են անվանի բասկետբոլիստին գովազդների համար օգտագործող հովանավորները: Առաջիններից մեկը հանրահայտ NIKE ընկերությունն է, որը Մայքլ Ջորդանի անվան շնորհիվ վաճառում էր մի շարք մարզական կոշիկներ, իսկ այս տարեվերջին պետք է վաճառեր AIR Jordan անունը կրող նոր տիպի բասկետբոլի կոշիկներ:

NIKE ընկերության նախագահ Ֆիլ Քնայթը հայտարարեց. «Մայքլ Ջորդանը 9 տարի շարունակ աշխատում է մեզ հետ եւ կշարունակի համագործակցությունը: Մենք նույնիսկ պայմանավորվել ենք նոր ծրագրերի շուրջ»:

Բայց եթե NIKE-ն ապահովել է իր ապագան, ի՞նչ պետք է անեն Chevrolet-ը, Laroche-ն, Mc Donalds-ը, Coca-Cola-ն:

Այնուամենայնիվ, ամենաշատը մտահոգված է Մայքլ Ջորդանի թիմը՝ «Չիկագո Բուլզը», որն իր մարզադաշտի վերակառուցման համար ծախսել է 160 միլիոն դոլար եւ լավ է հասկանում, որ առանց լեգենդար խաղացողի կկորցնի մարզասերների մեծ մասը:

ԳՐԻԳՈՐ ՍԱՐԻՉՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Վրացական կուպոնի անկումը շարունակվում է

Հոկտեմբերի 29-ին Վրաստանի ազգային բանկից ստացված տեղեկությունների համաձայն, կուպոնի աննախադեպ անկում է արձանագրվել Թբիլիսիի միջբանկային վալյուտային սակարանում հոկտեմբերի 27-ին կայացած հերթական սակարկության ժամանակ: Այնտեղ ամերիկյան մեկ դոլլարի միջին փոխարժեքը կազմեց 36783 կուպոն, որ 14333-ով գերազանցում է մեկ շաբաթ առաջ նույն սակարանում սահմանված ցուցանիշը: Նույն ժամանակամիջոցում 100 ռուսական ռուբլու փոխարժեքը 1270-ից հասավ 3050 կուպոնի: Սակարկության արդյունքների համաձայն, Վրաստանի ազգային բանկը հոկտեմբերի 28-ից սահմանել է կուպոններով օտարերկրյա տարադրամների նոր փոխարժեքներ: Մասնավորապես անգլիական մեկ ֆունտ ստեռլինգի փոխարժեքը կազմել է 54540,31 կուպոն, գերմանական մարկինը՝ 21823,24, էկյուինը՝ 41800,21 կուպոն: Վրացական կուպոնի արժեքի անկում է նկատվել նաեւ բալթյան պետությունների տարադրամների նկատմամբ:

ՆՏ

Դաժան ոճրագործություն

Երկուշաբթի օրը Փրեստոնում, Լիվերպուլից ոչ հեռու, սկսվեց մի դատավարություն, որը շոկի ալիք է առաջ բերել ամբողջ Անգլիայում: Սպանության մեղադրանքով կասկածի տակ գտնվող հանցագործները երկու տասնմեկամյա տղաներ են, որոնք մեղադրվում են մի փոքրիկ տղայի առեւանգելու, տանջելու եւ վերջում սպանելու մեջ: Տառապյալն ընդամենը երկու տարեկան էր: Փոքրիկ Ջեյմսը փետրվարի 12-ին իր մոր հետ գտնվում էր Լիվերպուլի հանրախանութներից մեկում: Հանկարծ Ջեյմսն անհետանում է, եւ նրա մայրը երկար ժամանակ չի կարողանում գտնել նրան: Հանրախանութում տեղադրված հսկիչ տեսասարքը ցույց է տվել, թե ինչպես երկու տղաներ հանրախանութից դուրս են բերում երեխային: Երկու օր հետո երեխայի դիակը գտել են երկաթուղու հատվածներից մեկում: Գնացքը դատապարտել է արել նրան: Հետաքննությամբ պարզվել է, որ մինչ այդ նրան շատ են տանջել՝ երեխայի բերանը մարտկոցներ էին խրված: Ջեյմսին սպանում էր դանդաղ եւ տանջալից մահ: Տեսախցիկի օգնությամբ կարողացան երեւակել երկու հանցագործների նկարները: Ամբողջ Անգլիան զարհուրած էր: Դատարանի շենքի մոտենալիս վրդովված ամբոխը հարձակվում եւ քարեր էր նետում փոքրիկ ոճրագործների վրա: Դատի ընթացքում նրանց կողքին պետք է գտնվեն ուսուցիչները, որոնք պետք է օգնեն իրենց աշակերտներին հասկանալ դատը:

ՄԵՆԵՋԵՐ

«ՄԵՆԵՋԵՐ» ՍՊԸ ուսումնամեթոդական կենտրոնը հրավիրում է նախաձեռնողներին եւ սկսնակ բիզնեսմեններին մարկետինգի, մենեջմենտի, տնտեսագիտական, իրավաբանական, արտաքին տնտեսական կապերի եւ անգլերեն լեզվի կարճատեւ դասընթացների: Ուսման ժամկետը մեկ ամիս: Ավարտողները կստանան մենեջերի եւ բրոկերի վկայական:

ՈՒՄԿ-ն պատրաստում է միջազգային կարգի տնտեսագետներ, որոնք հնարավորություն կունենան մեկնել ԱՄՆ վերապատրաստման: Ուսման տեւողությունը ՈՒՄԿ-ում՝ մինչեւ 5 ամիս: Ավարտողները կստանան միջազգային կարգի տնտեսագետի վկայական:

Բարձր դասարանցիները (14-ից մինչեւ 17 տարեկան) հրավիրվում են մենեջմենտի, մարկետինգի, տնտեսագիտական եւ իրավաբանական հիմունքների կուրսերի, որոնք հետագայում կօգնեն ԲՈՒՀ ընդունվելուն: Ուսման տեւողությունը՝ 3 ամիս:

ՍՊԸ

Հասցեն՝ Երեւան, Նալբանդյան 13
«Հայաստան» շենքում
Հեռախոս՝ 56 05 91

AMV-AGRO-TRADE

«ԱՄՎ-ԱԳՐՈ-ԹՐԵՅԴ»
ֆիրման կազմակերպում է ուղիղ չվերթ
Երեւան–Պլովդիվ–Երեւան երթուղով:

ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ
արտասահմանյան անձնագրերի
եւ վաուչերների ձեւակերպում:

Համապատասխան փաստաթղթերի առկայության դեպքում մենք կօգնենք Ձեզ ամենակարճ ճանապարհով եւ ցածր գներով երթեւեկել՝ ԹՈՒՐՔԻԱ, ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ, ՌՈՒՄԻՆԻԱ, ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ, ՉԵԽԻԱ, ՍԼՈՎԱԿԻԱ, ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՎ ՆԻԴԵՐԼԱՆԴՆԵՐ:

Թռիչքից 4 օր առաջ ուղեվարձը մուծելու դեպքում տրամադրվում է զեղչ:
Առաջիկա չվերթները՝
նոյեմբերի 12-ին եւ 23-ին:

Սպասում ենք Ձեզ
«Անի» հյուրանոցի
523 սենյակում:
ՀԵՌ. 565-108, 594-523:

AAT

ԲՈՒԺՈՒՄ ԱՌԱՆՑ ԴԵՂԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ

Էքստրասենս Ա. Ս. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԸ բուժում է՝ երեւանյան հիվանդություն, գիշերամիզություն, խրոնիկական տոնզիլիտ, բրոնխոսպազմեր, հայմորիտ, ֆարինգիտ, գլխացավ, գլխապտույտ, հոդացավ, նյարդային համակարգի հյուծվածություն, օրգանների ֆունկցիոնալ խանգարումներ:

Հասցեն՝ Երեւան, Մուրացանի փ. 115,
երկաթգծի հիվանդանոց, 5-րդ հարկ, 518 սենյակ

Հեռախոս
45-60-34

Ընդունելությունն ամեն օր (բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից) ժամը 09.00-12.00:

CEMA

CENTRE DE MANAGEMENT D'ARMENIE

ՀՀ առեւտրաարդյունաբերական պալատը եւ ֆրանսիական ԺԻԱ ընկերությունը համատեղ ստեղծել են Հայաստանի Մենեջմենտի կենտրոն՝ ՍԵՄԱ, որը գործում է 1991 թվականից: Կենտրոնի նպատակն է պատրաստել բարձրորակ մասնագետներ շուկայական տնտեսության տարբեր ոլորտներում աշխատելու համար: ՍԵՄԱ կենտրոնը նոյեմբերի 17-ից կանցկացնի միկրոաքարյա դասընթաց «Արդյունաբերության արտադրության մեթոդները» թեմայով:

Դասընթացն անցկացնում են ֆրանսիացի փորձառու մասնագետները՝ միաժամանակյա թարգմանությամբ: Դասընթացն ավարտողներին կտրվի համապատասխան վկայական:

Տեղեկություններ կարելի է ստանալ 56.51.94 հեռախոսներով:

ՀԱՍՑԵՆ. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ 39
ՀՀ ԱՌԵՒՏՐԱԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏ

Ս. ՏԱԹԵՎԻԿ

ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ս. ՏԱԹԵՎԻԿ

«Ս. ՏԱԹԵՎԻԿ» ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ Է ԸՆՁԵՌՈՒՄ ՆԵՐԴՆԵԼ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ՄԵՐ ԾՐԱԳՐԵՐՈՒՄ: ԻՐ ԱՎԱՆԴԱՏՈՒՆԵՐԻՆ «Ս. ՏԱԹԵՎԻԿՆ» ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ՑԱԾՐ ԳՆԵՐՈՎ ԱՆՆԱԽԱԴԵՊ, ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ:

Ս. ՏԱԹԵՎԻԿԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՒՄ Է ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ԴԵՊՔՈՒՄ

4 ամիս-80 տոկոս
6 ամիս-180 տոկոս
9 ամիս-300 տոկոս
12 ամիս-450 տոկոս
1 տարուց ավելի-520 տոկոս

ԱՎԱՆԴՆԵՐՆ ԱՊԱՀՈՎՎՈՒՄ ԵՆ ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔՈՎ ԵՎ ՏԱՐԱԴՐԱՄՈՎ:

ONAISIS CO. LTD

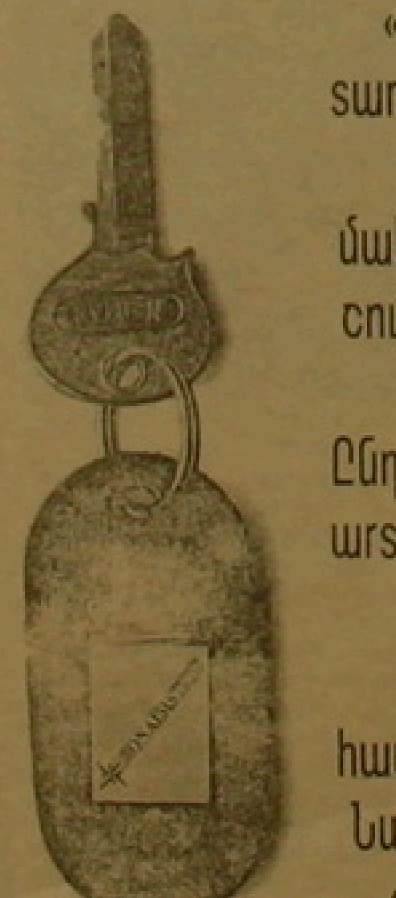

«ՕՆԱԻՍԻՍ» ֆիրման
տարադրամով առաջարկում
է արտասահմանյան
մակնիշի ավտոմեքենաներ,
շուկայականից 30% ցածր
գներով:
Ընդունվում են ցանկացած
արտասահմանյան մակնիշի
ավտոմեքենաների
պատվերներ: Տեղ
հասցնելու ժամկետը 10 օր:
Նախնական մուծում
չի պահանջվում:

«Անի» հյուրանոց 630 սենյակ հեռ. 562211, 594630, ֆաքս 562211

Վաճառվում է

ՌԱՖ մակնիշի (1991 թ.) ավտոմեքենա: Վազքը 66000 կմ, շատ լավ վիճակում: Նոր անվադողերով, ակումուլյատորով: Ունի ազդանշանային համակարգ:
Գինը 7500 $:
Զանգահարել 53-70-98
(առավոտյան կամ ուշ երեկոյան)

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

© Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ոճային ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔՅԱՆ

Երեւան 23 Արշակունյաց 2 · Գրանցման թիվ 65 · Պատվեր 69149 · Տպաքանակ 25 000 · Պատվեր 1029 · Ստորագրված է տպագրության 3. 11. 1993

digitised by A.R.A.R.@